

Beslutsunderlag

Styrelsen 210416

Diarienummer: 0051/21, 0052/21,
0053-21

Handläggare: Karin van der Salm

Telefon: 031- 64 74 89

E-post: karin.van.der.salm@gryaab.se

Överklagande av Länsstyrelsens beslut angående anmälan av ändring av verksamhet i form av nya anslutningar till Ryaverket

Förslag till beslut

I styrelsen för Gryaab AB:

1. Länsstyrelsens beslut att förbjuda Gryaab att genomföra den anmälda ändringen av verksamheten, anslutning av Marstrands avloppsreningsverk till Ryaverket (Länsstyrelsens ärendenummer 555-509-2021) överklagas.
2. Länsstyrelsens beslut avseende anmälan av ändring av verksamhet, anslutning av Bollebygd och Olsfors avloppsreningsverk till Ryaverket (Länsstyrelsens ärendenummer 555-508-2021) överklagas inte.
3. Länsstyrelsens beslut avseende anmälan av ändring av verksamhet, anslutning av Kode avloppsverk istället för Diseröds avloppsreningsverk till Ryaverket (Länsstyrelsens ärendenummer 555-514-2021) överklagas inte.
4. Besluten under denna paragraf förklaras omedelbart justerade.

Sammanfattning

Gryaab lämnade den 4 januari 2021 in tre anmälningar om ändring av verksamheten vid Ryaverket avseende anslutning av avloppsreningsverk och enskilda avlopp för samhällena Kode, Bollebygd, Olsfors och Marstrand till Ryaverket. Länsstyrelsen har nu fattat beslut avseende anmälningarna. Besluten innebär i korthet att:

1. Gryaab förbjuds att ansluta Marstrands avloppsreningsverk till Ryaverket.
2. Gryaab får ansluta Bollebygds och Olsfors avloppsreningsverk till Ryaverket. Gryaab får dock inte ansluta avloppsreningsverken förrän avloppsledningskapaciteten under Mölndalsån har utökats med ytterligare en ledning som tagits i bruk.
3. Gryaab får ansluta Kode avloppsreningsverk istället för Diseröds avloppsreningsverk till Ryaverket. Gryaab ska säkerställa att Gryaabs avloppsvattentunnelsystem har tillräcklig kapacitet för omhändertagande av det avloppsvatten som avleds från det verksamhetsområde för vatten och avlopp som ansluter till Kode avloppsreningsverk.

Styrelsen har att ta ställning till om besluten ska överklagas eller inte. Ett överklagande ska ha kommit in till Länsstyrelsen inom 3 veckor från den dag att Gryaab tog del av besluten.

Bedömning ur ekonomisk dimension

I beslutsunderlaget till beslutet att lämna in de tre anmälningarna till Länsstyrelsen gjordes följande bedömning av den ekonomiska dimensionen som fortfarande är aktuell.

Det är sannolikt ekonomiskt fördelaktigt för Kungälv och Bollebygds kommun att ansluta de föreslagna områdena till Ryaverket jämfört med att bygga om och till samt drifva sina befintliga avloppsreningsverk. Underlaget för att göra den ekonomiska jämförelsen finns inte framtagen. Man kan dock utgå från att de berörda kommunerna har gjort de jämförelserna i sin strategiska avvägning för att hitta den mest långsiktigt hållbara VA-lösningen. För Gryaab del innebär ytterligare anslutningar högre driftskostnader men även att fler är med och delar på såväl driftskostnader och investeringar i nya anläggningsdelar.

Bedömning ur ekologisk dimension

I beslutsunderlaget till beslutet att lämna in de tre anmälningarna till Länsstyrelsen gjordes följande bedömning av den ekologiska dimensionen som fortfarande är aktuell.

En anslutning av avloppsreningsverken i Bollebygd och Kungälv kommuner är positivt både för resurshushållning och minskad klimatpåverkan.

Klimatstrategiskt arbete

Förbrukningen av kemikalier och energi kommer att minska till mellan en femtedel och en tiondel jämfört med nuvarande förbrukning. Vintertid lämnar Bollebygds kommun sitt avloppsslam till Borås Energi och Miljö AB där det rötas och biogas utvinns. Sommartid läggs slammet i vassbäddar vid Bollebygds avloppsreningsverk. Kungälv lämnar slammet till Ragn-Sells anläggning på Heljestorp där det komposteras men ingen biogas utvinns. Resurshushållningen i form av biogas-produktion som ersätter fossilt fordonsbränsle förbättras därmed vid en anslutning till Ryaverket.

Resurshushållning avseende återföring av växtnäring till jordbruksmark kommer också att förbättras påtagligt då Gryaab är anslutna till Revaq.

Antalet transporter med tunga fordon kommer totalt att minska med mer än 90% vid en överföring av avloppsvattnet till Ryaverket - vilket är positivt ur klimatsynpunkt.

Minskningarna som anges ovan avser minskning per ansluten person. Ur ovan uppräknade aspekter innebär driften vid Ryaverket uppenbara stordriftsfördelar. Detta ger även ekonomiska vinster då mindre mängder kemikalier, energi etc. förbrukas.

Miljömål

Överföring av avloppsvatten till Ryaverket bidrar till att de nationella miljömålen kan uppnås i ett regionalt perspektiv genom att utsläppen till de känsliga recipienterna ute i kommunerna uteblir. Medins Havs och Vatten konsulter AB har utrett hur de vattenförekomster som mottar behandlat vatten från Bollebygd, Olsfors, Kode och Marstrands avloppsreningsverk klarar att ta emot den bedömda ökade belastningen från avloppsreningsverken för åren 2030 och 2036. Resultaten visar att en överföring av avloppsvatten från aktuella samhällena till Ryaverket skulle medföra stora förbättringar för de lokala recipienterna, framför allt Vallby å i västra Kungälv samt Nolån i Bollebygd.

Bedömning ur social dimension

I beslutsunderlaget till beslutet att lämna in de tre anmälningarna till Länsstyrelsen gjordes följande bedömning av den sociala dimensionen som fortfarande är aktuell.

Upprustningen av VA systemet i västra Kungälv innebär att kommuninvånarna får tillgång till dricksvatten av hög kvalitet. I dagsläget är de hänvisade till större eller mindre lokala vattenkällor vilket periodvis varit problematiskt med hänsyn till tillgång och kvalitet.

De luktstörningar som förekommit vid reningsverket på Marstrand kommer upphöra när reningsverket läggs ner.

Anslutningen av Bollebygd medför en ökad redundans för Bollebygds dricksvattenförsörjning. Parallellt med avledningen av avloppsvatten läggs vattenledningar där vatten från vattenverket i Hindås kan förse Bollebygd kommun med reservvatten. Då avloppsreningsverkens avvecklas kommer närområdet att tillgängliggöras på annat sätt för närboende och kommunernas möjlighet till annan verksamhet eller bebyggelse på platserna möjliggörs.

Samverkan

Gryaab har haft en dialog med tjänstepersoner på de berörda delägarkommunerna angående besluten. Beslutet har inte behandlats i samverkansgruppsmöte.

Bilagor

1. Länsstyrelsens beslut avseende anslutning av Marstrands avloppsreningsverk till Ryaverket (Länsstyrelsens ärendenummer 555-509-2021)
2. Länsstyrelsens beslut avseende anslutning av Bollebygd och Olsfors avloppsreningsverk till Ryaverket (Länsstyrelsens ärendenummer 555-508-2021)
3. Länsstyrelsens beslut avseende anslutning av Kode avloppsverk istället för Diseröds avloppsreningsverk till Ryaverket (Länsstyrelsens ärendenummer 555-514-2021)

Ärendet

Gryaab lämnade den 4 januari 2021 in tre anmälningar om ändring av verksamheten vid Ryaverket avseende anslutning av avloppsreningsverk och enskilda avlopp för samhällena Kode, Bollebygd, Olsfors och Marstrand till Ryaverket. Länsstyrelsen har nu fattat beslut avseende anmälningarna. Styrelsen har att ta ställning till om besluten ska överklagas eller inte. Ett överklagande ska ha kommit in till Länsstyrelsen inom 3 veckor från den dag att Gryaab tog del av besluten.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Gryaab lämnade den 4 januari 2021 in tre anmälningar om ändring av verksamheten vid Ryaverket avseende anslutning av avloppsreningsverk och enskilda avlopp för samhällena Kode, Bollebygd, Olsfors och Marstrand till Ryaverket. Gryaab har efter Länsstyrelsens begäran kompletterat anmälningarna.

Beslut Marstrand

Länsstyrelsen beslutade den 8 april 2021 att förbjuda Gryaab att genomföra den anmälda ändringen av verksamheten, anslutning av Marstrands avloppsreningsverk till Ryaverket. Av Länsstyrelsens sammanfattande bedömning framgår bl.a. följande. En anslutning av samtliga tre avloppsreningsverk skulle medföra att risken är betydande för att utsläppsvillkoret inte kommer att kunna följas. Miljöprövningsdelegationen anger i tillståndsbeslutet för Ryaverket att vid prioritering av belastningsökning bör tillsynsmyndigheten beakta vad som är bäst för miljön totalt sett, med hänsyn till förhållandena vid de berörda avloppsreningsverken och deras recipienter. Vid prioriteringen av de olika anmälningarna har Länsstyrelsen tagit hänsyn till att den totala påverkan av en anslutning av Marstrand innebär större negativ påverkan på miljön bland annat genom anläggandet av en mycket lång överföringsledning om ca 14 km som skulle behöva passera ett flertal känsliga naturområden. Det måste även vägas in att avloppsvattnet även fortsättningsvis kan tas om hand genom en utbyggnad av Marstrands reningsverk med effektiv rening. Denna lösning saknas när det gäller Bollebygds reningsverk. Dessutom är recipienterna för Bollebygds reningsverk känsligare för utsläpp från avloppsreningsverk än Marstrandsfjorden. Länsstyrelsen ser heller inga miljömässiga fördelar med att öka utsläppsmängden i Rivö fjord istället för utsläpp i Marstrandsfjorden. Sammanfattningsvis anser Länsstyrelsen att det är en bättre lösning för miljön att prioritera anslutning av Bollebygds och Olsfors avloppsreningsverk på bekostnad av anslutningen av Marstrands avloppsreningsverk. Länsstyrelsen förbjuder därför Gryaab AB att ansluta Marstrands avloppsreningsverk till Ryaverket.

Beslut Bollebygd och Olsfors

Länsstyrelsen beslutade den 8 april 2021 att Bollebygds och Olsfors avloppsreningsverk får anslutas till Ryaverket först när avloppsledningkapaciteten under Mölndalsån har utökats med ytterligare en ledning som tagits i bruk. Av Länsstyrelsens motivering till beslutet framgår bl.a. följande. I gällande tillstånd för Bollebygds avloppsreningsverk, daterat den 30 januari 2019 (dnr 551-37310-2017), anger Miljöprövningsdelegationen att det förekommer förhöjda halter av ammoniakkväve i recipienten och att reningsverkets utsläpp sannolikt bidrar på ett påtagligt sätt. Miljöprövningsdelegationen har av detta skäl tidsbegränsat tillståndet för Bollebygds avloppsreningsverk till den 31 december 2025. Miljöprövningsdelegationen ansåg med tanke på förhållandena i recipienten att

verksamheten inte kan tillåtas efter år 2025. Vid prioriteringen av de olika anmälningarna har Länsstyrelsen tagit hänsyn till att den totala påverkan av en anslutning av Bollebygds och Olsfors avloppsreningsverk innebär mindre negativ påverkan på miljön i jämförelse med en anslutning av Marstrands avloppsreningsverk. Länsstyrelsen har beaktat att det inte finns möjlighet att bygga ut eller bygga om Bollebygds avloppsreningsverk på grund av reningsverkets påverkan på recipienten. Dessutom är recipienterna för Bollebygds reningsverk känsligare för utsläpp från avloppsreningsverk än recipienten för Marstrands reningsverk. Anslutningen medför också en mindre negativ påverkan på miljön då det endast krävs en kortare överföringsledning som kan samordnas med Härryda kommun. Detta ska jämföras med den 14 km långa överföringsledningen genom flera känsliga naturmiljöer som krävs för att ansluta Marstrands avloppsreningsverk. Sammanfattningsvis anser Länsstyrelsen att det är en bättre lösning för miljön att prioritera anslutning av Bollebygds och Olsfors avloppsreningsverk på bekostnad av anslutningen av Marstrands avloppsreningsverk. Länsstyrelsen medger därför Gryaab AB att ansluta Bollebygds och Olsfors avloppsreningsverk till Ryaverket.

Beslut Kode

Länsstyrelsen beslutade den 8 april 2021 att förelägga Gryaab om att vidta försiktighetsåtgärden att säkerställa att Gryaab's avloppsvattentunnelsystem har tillräcklig kapacitet för omhändertagande av det avloppsvatten som avleds från det verksamhetsområde för vatten och avlopp som ansluter till Kode avloppsreningsverk. Som skäl för beslutet angavs bl.a. följande. Miljöprövningsdelegationen har i sin bedömning i miljötillståndet förtydligat innebörden av det allmänna villkoret på så sätt att tätorterna Älvängen, Hindås, Rävlanda-Hällingsjö, Diseröd samt Sjövik eller motsvarande belastning inom delägarkommunerna till Gryaab AB, får anslutas till Ryaverket utan ytterligare åtgärder. Gryaab har i anmälan angett att den planerade anslutningen av belastningen från Diseröds avloppsreningsverk i Kungälv's kommun inte är aktuell innan 2030, eventuellt inte innan 2036. Belastningen från Diseröd har därför inte omfattas av Gryaab's beräkningar av förväntad belastning och utsläpp för år 2030 och 2036. Länsstyrelsen konstaterar att då belastningen från Diseröd inte omfattas av Gryaab's beräkningar är anslutning av belastningen från det område som leds till Diseröds avloppsreningsverk inte aktuell förrän tidigast då ett nytt miljötillstånd erhållits för Ryaverket. I Miljöprövningsdelegationens förtydligande om anslutning av reningsverk anges att endast de nämnda tätorterna – eller motsvarande belastning inom delägarkommunerna – får anslutas utan ytterligare åtgärder. Länsstyrelsen konstaterar således att Gryaab och Kungälv's kommun har valt att ersätta anslutningen från Diseröds avloppsreningsverk med anslutning från Kode avloppsreningsverk. Länsstyrelsen har inga invändningar mot att Kode avloppsreningsverk ansluts till Ryaverket istället för Diseröds avloppsreningsverk. Recipienten för Kode avloppsreningsverk är känslig för övergödningspåverkan och det vore fördelaktigt om utsläppet från Kode avloppsreningsverk upphör. Vattenförekomsten Vallby å är klassad till måttlig ekologisk status. Kvalitetsfaktorn näringsämnen, totalfosfor, är avgörande för bedömningen och klassas som otillfredsställande. Relevanta biologiska kvalitetsfaktorer saknas för att bekräfta näringsämnespåverkan. Länsstyrelsen konstaterar att ingen klassning är genomförd för kvalitetsfaktorn ”Fisk i rinnande vatten”. Kvalitetsfaktorn ”Särskilt förorenande ämnen” är bedömd som god. Om Kungälv's kommun önskar ansluta Diseröds avloppsreningsverk innan år 2036 ska en anmälan göras till tillsynsmyndigheten, Länsstyrelsen. Kungälv kommun planerar att bygga en ny pumpstation vid Kastellgården

samt ytterligare en avloppsledning under Nordre älv för att för att kunna öka överföringskapaciteten till Ryaverket. Gryaab AB har inte angett i anmälan om kapaciteten på Gryaabs anslutande avloppsvattentunnelsystem, tunnlar med förbindelseledningar, har tillräcklig kapacitet för omhändertagande av det avloppsvatten som avleds från det verksamhetsområde för vatten och avlopp som ansluter till Kode avloppsreningsverk. Länsstyrelsen anser därför att det är motiverat att beslutet förenas med ett krav avseende detta.

Bedömning av ärendets principiella beskaffenhet

Gryaab bedömer inte att ärendet är av principiell beskaffenhet. Det framgår av Gryaabs aktieägaravtal att varje kommun förbinder sig att avleda allt sitt kommunala avloppsvatten som kan anslutas till bolagets anläggningar. För Bollebygdskommuns togs det principiellt viktiga beslutet när Gryaabs ägare beslutade att Bollebygd kunde bli delägare i Gryaab år 2019. För Kungälvskommun är anslutningen av Kode och Marstrand ett led i kommunens kontinuerligt pågående arbete med att förstärka och förbättra VA anläggningarna. Utveckling och förbättring är åtgärder som ständigt pågår i delägarkommunerna vilket vanligtvis inte medför några förväntningar på ställningstagande från Gryaabs sida. I och med krav i det nya miljötillståndet blev det dock nödvändigt att lämna in en anmälan till Länsstyrelsen om anslutning av nya avloppsreningsverk. Ärendet avser beslut avseende att överklaga Länsstyrelsens beslut avseende anmälningarna.

Bolagets bedömning

Länsstyrelsen har beslutat att förbjuda Gryaab att ansluta Marstrands avloppsreningsverk till Ryaverket. Gryaab och Kungälvskommun delar inte den bedömning som Länsstyrelsen gör och vill att beslutet ska ändras. Styrelsen föreslås därför besluta att Gryaab ska överklaga Länsstyrelsens beslut att förbjuda Gryaab att genomföra den anmälda ändringen av verksamheten, anslutning av Marstrands avloppsreningsverk till Ryaverket (Länsstyrelsens ärendenummer 555-509-2021).

Länsstyrelsens beslut avseende Bollebygd, Olsfors och Kode ligger i linje med Gryaabs anmälningar. Projektet Mölndalsån där avloppsledningskapaciteten under Mölndalsån ska utökas med ytterligare en ledning beräknas ha tagits i bruk när Bollebygd ska ansluta sitt avloppsvatten. Styrelsen föreslås därför besluta att Gryaab inte ska överklaga Länsstyrelsens beslut avseende Bollebygd, Olsfors och Kode (Länsstyrelsens ärendenummer 555-508-2021 och 555-514-2021).

Länstyrelsen
Västra Götaland

Miljöskyddsavdelningen
Cecilia Niklasson Wrande
010-22 44 685

E-delgivning

BESLUT
2021-04-08

Ärendenummer
555-509-2021
Anläggningsnummer
1480-1131

Sida
1(13)

Gryaab AB
info@gryaab.se

Förbud mot att genomföra den anmälda ändringen av verksamheten, anslutning av Marstrands avloppsreningsverk till Ryaverket i Göteborgs kommun

Beslut

Länstyrelsen förbjuder Gryaab AB med organisationsnummer 556137-2177 att genomföra den anmälda ändringen av verksamheten, anslutning av Marstrands avloppsreningsverk till Ryaverket i Göteborgs kommun.

Lagstöd: 26 kap 9 §, 2 kap 3 och 7 §§ miljöbalken och 27 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Beskrivning av ärendet

Omfattning av anmäld ändring

Gryaab AB lämnade den 4 januari 2021 in en anmälan om ändring enligt miljöbalken av verksamheten vid Ryaverket. Av Gryaab's anmälan framgår i huvudsak följande. Den planerade ändringen av verksamheten innebär att Kungälv's kommuns verksamhetsområde för vatten och avlopp som i dagsläget ansluter till Marstrands avloppsreningsverk ansluts till Ryaverket genom nyanlagda ledningar och befintliga tunnlar. Avloppsvattnet från Marstrands reningsverk och anslutande enskilda avlopp kommer att avledas via överföringsledningar till Vävra och därefter vidare till pumpstationen vid Kastellgården. Från Kastellgården leds vattnet under Nordre älv för att på Hisingsidan ansluta till Gryaab's tunnel för överföring till Ryaverket. Marstrands reningsverk bedöms komma att avvecklas och avloppsvattnet överledas till Ryaverket år 2030.

År 2036 när Ryaverkets miljötillstånd upphör bedöms antalet anslutna från Marstrand med tillhörande VA-verksamhetsområden vara ca 7 800 personekvivalenter (pe). Bedömningen är att en anslutning till Ryaverket enligt gällande miljötillstånd är möjlig fram till 2036. Enligt den åtgärdsplanering som nu inletts på Gryaab förväntas nya reningsanläggningar vid Ryaverket vara färdiga för drifttagning vid denna tidpunkt. De nya anläggningarna ska ha kapacitet att behandla avloppsvatten från befolkningen i hela Göteborgsregionen i ett tidsperspektiv fram till 2055.

Anmälan omfattar inte nya överföringsledningar inom aktuell kommun och inte heller placering och påverkan av nya pumpstationer. Kungälvs kommun ansvarar även för begränsning av tillskottsvatten och eventuella nya bräddpunkter som uppstår i samband med nya ledningsdragningen.

Marstrands avloppsreningsverk

Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Västra Götalands län beslutade den 11 december 2013 (dnr 551-21018-2013) att ge Kungälvs kommun tillstånd enligt miljöbalken till befintlig och utökad verksamhet vid Marstrands avloppsreningsverk beläget på fastigheten Marstrand 6:7 med tillhörande avloppsledningsnät och med utsläpp av behandlat avloppsvatten till Marstrandfjorden. Tillståndet omfattar en maximal genomsnittlig veckobelastning av högst 6 000 pe.

För att möta en framtida befolkningsökning i Marstrandsområdet samt en anslutning av boende på Instön till VA-nätet behöver reningsverket på Marstrand uppgraderas. Behovet av uppgradering av reningsverket och framtida investeringar i ledningsnätet i området mellan Marstrand/Koön och Ytterby medförde att Kungälvs kommun utredde förutsättningarna för strategisk bedömning av lämpligast sätt att hantera framtida avloppsvatten från bebyggelse på Marstrand. Två huvudstrategier jämfördes:

- Behålla och uppgradera reningsverket till 9 999 pe eller 15 000 pe.
- Avveckla reningsverket och avleda avloppsvattnet via redan planerat ledningssystem till Gryaab.

Mätdata från Kungälvs kommun på inkommande flöde till Marstrands avloppsreningsverk visar att under juli månad 2014-2016 har medelflödet vid torrväder varit ca 10 l/s med toppar på ca 15 l/s. I utredningen bedömdes belastningen till reningsverket under högsommarveckor till ca 10 000 pe. De konkreta åtgärder som krävs för en utbyggnad är främst en optimering av den existerande reningsprocessen. Ett identifierat problem sommartid, vid höga belastningar, är slamhanteringen. En utbyggnad av slamhanteringen pågår (dnr 555-57682-2020) under våren 2021. Byggtiden för uppgradering av Marstrands reningsverk har översiktligt bedömts till ca 2 år. Under förutsättning att en avloppsvattenlösning mellan Marstrand och Vävra är på plats 2027, bedöms strategierna likvärdiga. Miljöpåverkan förbättras likvärdigt i båda strategierna jämfört med idag på grund av minskade bräddningar och bättre vattenkvalitet.

Investeringsnivån för de studerade strategierna är likvärdiga. Dock skiljer sig den årliga kapitaltjänstkostnaden åt till fördel för avveckling av reningsverket. Detta beror främst på att den normala avskrivningstiden är dubbelt så lång för ledningarna jämfört med reningsverket. Utifrån Kungälvs kommun nuvarande investeringsperioder, kan en investering tidigast ske 2025.

Kungälvs kommun har tagit fram en prognos för befolkningsutvecklingen 2019-2036. I denna prognos tar kommunen höjd för en betydande expansion samtidigt som ett stort antal enskilda avlopp ska anslutas till det kommunala

nätet. Fram till 2036 planeras 1 089 hushåll motsvarande 3 267 pe ha anslutits i samband med att nya ledningar för vatten och avlopp anläggs. De hushåll som har enskilda avlopp belastar redan idag Ryaverket genom leverans av insamlat slam från trekammarbrunnar, slutna tankar och andra mindre reningsanläggningar till Gryaabs slamtömningsstation.

Nybyggnation står för ytterligare 3 171 pe och befintlig befolkning som redan är ansluten till reningsverket i Marstrand utgör 1 400 pe. Prognosen ligger till grund för den befolkningsutveckling som anmälan grundas på. Befolkningsutvecklingen har sammanställts i nedanstående tabell.

År	Pe	
2027	1392	
2030	5075	Reningsverket ansluts
2036	7838	

Prognosen bör anses som en angivelse av maximal befolkningstillväxt i kommunen. Den förutsätter att alla översiktsplaner/detaljplaner antas och att det leder till nybyggnationer, samtidigt som ett stort antal enskilda avlopp ska hinnas med att anslutas.

Ryaverkets belastning

För perioden 2030-2036 finns ännu inte någon prognos framtagen för Ryaverket. Utgångspunkt i denna anmälan är att befolkningsutvecklingen fortsätter i den takt som prognosticerades i tillståndsansökan för Ryaverket. Det skulle innebära en ansluten befolkning på 955 000 fysiska personer år 2036.

Gryaabs bedömning är att Marstrands reningsverk ryms med god marginal inom miljötillståndets ramar för tätbebyggelsens storlek och den maximala genomsnittliga veckobelastningen. Tätbebyggelsens storlek är angiven till 1 300 000 pe i miljötillståndet. I det innefattas fysiska personer bosatta i området, industri, turister, in- och utpendling. Det finns en betydande marginal i denna del av miljötillståndets omfattning. Även om ansluten befolkning ökar till 955 000 pe 2036 så ryms en anslutning med ytterligare ca 8 000 pe från Marstrand till 2036 väl inom tillståndsgiven ram för tätbebyggelsens storlek. Vid en anslutning av Marstrand kommer det fortfarande att finnas en marginal på 169 000 pe innan taket 1 300 000 pe uppnås.

Om befolkningen ökat till ca 1 000 000 anslutna till år 2036 finns det fortfarande god marginal till den tillståndsgivna maximala genomsnittliga veckobelastningen på 1 850 000 pe. Är befolkningen 955 000 pe beräknas 90-percentilen av max gvb kunna bli 1 528 000 pe vid en kvot på 1,6. Vid de förutsättningar för befolkningstillväxt och anslutningar som anmälan utgår från bedöms marginalen vara ca 300 000 pe till den tillståndsgivna maximala genomsnittliga veckobelastningen. Tillkommer Marstrands reningsverk med omgivningar med ytterligare ca 12 800 pe (8 000 pe x 1,6) ryms det väl inom marginalen till belastningstaket.

Tillskottsvatten och utsläpp från Marstrands reningsverk

Andelen tillskottsvatten i inkommande avloppsvatten i Marstrands reningsverk anges i anmälan till mellan 68 och 75 % år 2015 till 2019. Den befolkningsökning som prognosticeras bygger på nybyggnation samt anslutning av enskilda avlopp genom nya avloppsledningar. Samtidigt pågår ett arbete med att åtgärda tillskottsvatten. Bedömningen är därför att andelen tillskottsvatten kommer att minska. I beräkningarna av tillkommande flöden till Ryaverket har andelen tillskottsvatten satts till 67 % för tiden fram till 2036.

En anslutning till Ryaverket innebär inte att arbetet med bräddningar och tillskottsvatten i Kungälv kommun avstannar. Kommunen kommer som beskrivs ovan fortsätta arbeta med dessa flöden för att de ska minska. Åtgärder vid Kastellgården kommer utföras av Kungälv kommun för att kunna öka överföringskapaciteten.

Utsläpp och villkor vid Ryaverket

De processförbättringar som åstadkommit för Ryaverkets biologiska rening sedan underlaget till tillståndsprövningen togs fram innebär att kapaciteten för att ta emot och rena avloppsvatten biologiskt har ökat från ca 8,5 till ca 9 m³/s. För att uppskatta effekten av de nya anslutningarna på reningresultaten vid Ryaverket har modellberäkningar utförts med utgångspunkt i den befolkning som maximalt kommer att anslutas och mängden avloppsvatten som det genererar. Beräkningarna har genomförts med samma modeller som användes vid beräkningar av reningresultat vid den senaste tillståndsprövningen av Ryaverket. I beräkningarna ingår sammantaget tillförseln från samtliga fyra reningsverk som nu ansöker om anslutning. Enskilda beräkningar har inte gjorts eftersom påverkan på Ryaverkets utsläpp vid anslutning av alla fyra reningsverken är liten och slutsatserna utgår från det samlade resultatet.

Några olika scenarier har satts upp där reningresultaten 2030 respektive 2036 beräknats för det fall anslutning sker respektive ingen anslutning sker. Hänsyn har tagits till den ökade kapaciteten för reningprocessen och de förväntade flödesökningarna i regionen. Belastningsökningen motsvaras i hög grad av de processförbättringar som gjorts, särskilt under år med normala eller höga flöden. Halter i utgående vatten beräknas alltid vara under haltvillkoren. De utgående mängderna på treårsbasis underskrider begränsningsvärdet även under en treårsperiod med höga flöden motsvarande den värsta treårsperioden de senaste 15 åren. Den ökade kapaciteten innebär att Gryaab kan ta emot och rena avloppsvatten från prognosticerad befolkning 2030 och 2036 i Marstrand, utan att utsläppta mängder skiljer sig nämnvärt från vad som angavs inför tillståndsprövningen av Ryaverket och utan att haltvillkor eller mängdvillkor överskrids. Tillskottet från Marstrands reningsverk kommer medföra en ökning av utsläppen från Ryaverket med ca 1,1 %, baserat på BOD₇ jämfört med om ingen anslutning sker.

Gryaab anger i nedanstående tabell simulerade BOD-utsläpp 2030 och 2036 för fallet då ingen anslutning sker med biostegs-kapacitet på 8,5 och 9 m³/s, samt för de olika anslutningsscenarierna med biostegs-kapacitet på 9 m³/s. Mängden anges i ton BOD/år.

Kapacitet biosteg Flödesförhållande	8,5	9	9 inkl. ny- anslutningar
Lågflöde 2030	865	860	876
Medelflöde 2030	1080	1066	1085
Högflöde 2030	1271	1254	1274
Högflöde tertial 2 2030	317	315	320
Högflöde 3- årsperiod 2030	1145	1132	1150
Lågflöde 2036	994	986	1010
Medelflöde 2036	1146	1130	1156
Högflöde 2036	1342	1323	1351
Högflöde tertial 2 2036	336	334	341
Högflöde 3- årsperiod 2036	1211	1197	1221

I nedanstående tabell anges simulerade BOD-utsläpp 2030 och 2036 för fallet då ingen anslutning sker med biostegs-kapacitet på 8,5 och 9 m³/s, samt för de olika anslutningsscenarierna med biostegs-kapacitet på 9 m³/s. Halten anges i mg BOD/l.

Kapacitet biosteg Flödesförhållande	8,5	9	9 inkl. ny- anslutningar
Lågflöde 2030	7,39	7,34	7,36
Medelflöde 2030	7,87	7,77	7,80
Högflöde 2030	8,22	8,11	8,14
Högflöde tertial 2 2030	7,32	7,28	7,30
Högflöde 3- årsperiod 2030	7,96	7,87	7,90
Lågflöde 2036	7,75	7,69	7,72
Medelflöde 2036	8,13	8,02	8,06
Högflöde 2036	8,48	8,36	8,41
Högflöde tertial 2 2036	7,53	7,49	7,52
Högflöde 3- årsperiod 2036	8,21	8,11	8,15

Utsläppsvillkoret för BOD är 10 mg BOD/l med avseende på halt, och 1300 ton BOD/år som rullande treårsmedelvärde med avseende på mängd. För enstaka år (som förväntas inträffa en gång var 15:e år) med höga flöden visar simuleringarna att utsläppen riskerar överskrida 1300 ton BOD/år, även i fallet då verken inte ansluts. Detta förväntas emellertid inte leda till ett överskridande av villkoret, eftersom detta är utformat som rullande treårsmedelvärde. När den svåraste treårsperioden från de senaste 15 åren projiceras till år 2036 överskrids inte villkoret.

Gryaab anger i nedanstående tabell de flödesuppskattningar för nyanslutningar som använts vid belastningsuppskattningarna. Tillsammans med Bollebygds och Kungälv kommun har flödesuppskattningar gjorts för år 2030 och 2036.

Reningsverk	Bollebygd	Olsfors	Kode	Marstrand
Flöde 2030 (m ³)	533 000	128 000	272 000	901 000
Flöde 2036 (m ³)	619 000	133 000	587 000	1 188 000
Varav tillskottsvatten	48 %	65 %	46 %	67 %

Recipient för Marstrands reningsverk

Miljökonsekvenstypen övergödning, baserat på de två kvalitetsfaktorerna bottenfauna samt näringsämnen har varit avgörande för vattenförekomstens klassning av ekologisk status. En omledning av utsläppen från Marstrands reningsverk och den stora mängd enskilda avlopp som också ansluts, innebär bättre förutsättningar för Marstrandfjorden att uppnå god ekologisk status. Därtill skyddas bättre skyddsvärda och biologisk viktiga habitat såsom t.ex. ålgräsängar.

Kompletterande information

Kungälv kommun och Gryaab AB har efter Länsstyrelsens begäran inkommit med följande kompletterande information i sammandrag:

Det kommer att byggas en ny pumpstation med högre kapacitet vid Kastellgården 2022/23 i samband med att Kode avloppsreningsverk läggs ner. Den nuvarande pumpstationen tas ur bruk när den nya är drifttagen.

Kungälv planerar samtidigt för att lägga ytterligare en avloppsledning under Nordre älv för att öka kapaciteten för avledning av spillvatten till Ryaverket. Ledningen kommer att anläggas när den nya pumpstationen byggs 2022/23.

Gryaab har redovisat hur belastningsbedömningarna har genomförts och vilket underlag som har använts. Belastningen på Ryaverket genereras av två komponenter, föroreningsinnehållet i spillvattnet från befolkning och verksamheter samt mängden tillskottsvatten. För Ryaverkets del har mängden tillskottsvatten en avgörande betydelse för vilket reningsresultat som kan uppnås under ett specifikt år. Beräkningarna grundas dels på mängden föroreningar (BOD₇, kväve och fosfor) som kommer att tillföras Ryaverket 2030 och 2036, dels på den totala mängden vatten som kommer

att tillföras Ryaverket. Vattenmängden består dels av spillvatten och dels av tillskottsvatten. Belastningen i form av inkommande vattenflöde består av två komponenter, genererad spillvattenmängd baserad på vattenförbrukning för befolkning och verksamheter samt tillskottsvatten. Mängden föroreningar uppkommer i allt väsentligt från befolkning och verksamheter medan flödet varierar från år till år beroende på mängden tillskottsvatten under året. Medelvärden för den totala mängden föroreningar (belastningen) på Ryaverket av BOD₇, kväve per ansluten fysisk person har beräknats för perioden 2006-2015 och för fosfor för perioden 2011-2015. För BOD₇ är detta värde 73 g per dygn och ansluten fysisk person, för kväve är det 14 g per dygn och ansluten fysisk person och för fosfor 1,7 g per dygn och ansluten fysisk person. Eftersom beräkningen utgår från den totala tillförseln under dessa år ingår all belastning även den från industrier och verksamheter. Detta har sedan multiplicerats med prognosticerat antal anslutna fysiska personer 2030 respektive 2036. I prognoserna för belastningen år 2030 och 2036 ingår därmed industri och verksamheter med det förbehållet att den har samma omfattning som åren 2006-2015 uppräknat för den generella befolkningsökningen.

I modellberäkningarna av vilket reningsresultat detta genererar har sedan tre olika scenarier använts för det totala inkommande flödet till Ryaverket, lågflöde, medelflöde och högflöde. Scenarierna baseras på de år, tertialer och 3-årsperioder som haft lägst, genomsnittligt samt högst flöde de senaste 15 åren, med prognostiserad mängd tillskotts- och spillvatten 2030 eller 2036 tillagd. Framtida spillvattenflöden har prognostiserats utefter historiskt uppmätt vattenförbrukning och befolkningsutveckling i de olika ägarkommunerna. Även tillskottsvattenflöden har antagits öka i en takt med vad som observerats de senaste åren. Spill- och tillskottsvattenflöden är således högre för scenarierna för år 2036 än de för 2030. Storleken på flödet har en avgörande betydelse för vilket reningsresultat som uppnås.

Ärendets handläggning

Länsstyrelsen meddelade Gryaab och Kungälv kommun den 5 februari 2021 att anmälan inte innehåller ett tillräckligt beslutsunderlag för att Länsstyrelsen ska kunna göra en bedömning. Enligt 9 kap 6c § miljöbalken får en anmälningspliktig verksamhet påbörjas tidigast sex veckor efter det att en anmälan har gjorts, om inte Länsstyrelsen har bestämt annat. Länsstyrelsen har meddelat Gryaab om att handläggningstiden på sex veckor börjar löpa först när en komplett anmälan har kommit in.

Kompletterande information lämnades av Gryaab den 25 februari 2021.

Motivering till beslutet

Inledande överväganden

Gryaab har samtidigt med anmälan om ändring genom anslutning av Marstrands avloppsreningsverk även anmält ändring genom anslutning av

Bollebygds och Olsfors avloppsreningsverk. Även om ändringarna har anmälts i två skilda ärenden måste Länsstyrelsen ta hänsyn till helheten och bedöma om det är möjligt att inom Gryaabs gällande tillstånd godta anslutning av samtliga verk, något av verken eller om ingen ytterligare anslutning alls är möjlig. Länsstyrelsen har kommit fram till att tillståndet inte rymmer den belastningsökning som skulle bli resultatet om alla tre reningsverken ansluts. Dock har Länsstyrelsen funnit att det skulle vara möjligt med en mindre belastningsökning utan att i betydande utsträckning riskera överskridande av utsläppsvillkoret avseende BOD. Som underlag för bedömning och prioritering har Länsstyrelsen bland annat jämfört de olika anslutningarna och dess påverkan i form av belastning, påverkan på miljön och recipienter samt vilka alternativa lösningar som föreligger i respektive ärende. Övervägandena utvecklas nedan.

Länsstyrelsen har denna dag även fattat beslut med anledning av anmälan gällande anslutning från Bollebygds och Olsfors avloppsreningsverk, dnr 555-508-2021.

Gällande beslut och villkor

Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Västra Götalands län beslutade den 29 januari 2020 (dnr 551-29583-2017) att ge Gryaab AB tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken till Ryaverkets avloppsreningsverk med tillhörande anläggningar såsom ledningar och tunnlar m.m. samt med utsläppspunkt vid Rya Nabbe i Göteborgs kommun.

Tillståndet gäller för

- behandling av avloppsvatten med ett innehåll av föroreningar om högst 1 850 000 personekvivalenter, som 90-percentil av den under året uppmätta maximala genomsnittliga veckobelastningen, där 1 personekvivalent motsvarar 70 g BOD₇/d.
- biologisk behandling av maximalt 25 000 ton externt organiskt icke-farligt avfall per år.

Tillståndet gäller t.o.m. den 31 december 2036.

Gällande villkor av särskilt intresse för detta ärende:

1. Om inte annat följer av övriga villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsak i enlighet med vad sökanden har angett i ansökningshandlingarna och i övrigt åtagit sig i ärendet.
2. Halten och mängden föroreningar i det samlade avloppsvattenutsläppet från reningsverket, dvs. behandlat, delvis behandlat och obehandlat avloppsvatten, får inte överskrida följande värden.

Parameter	Halt, medelvärde per kalenderår samt medelvärde för tertial 2	Mängd, rullande medelvärde per tre kalenderår
BOD ₇	10 mg/l	1 300 ton/år
Totalfosfor	0,3 mg/l	40 ton/år
Totalkväve	8 mg/l	1 000 ton/år

6. Verksamhetsutövaren ska fortlöpande se över, underhålla och åtgärda tunnelsystemet samt de ledningar och den övriga utrustning på ledningsnätet som verksamhetsutövaren har rådighet över i syfte att minimera inläckaget av tillskottsvatten samt utsläppen av obehandlat eller otillräckligt behandlat avloppsvatten. Som stöd för detta arbete ska en aktuell åtgärdsplan finnas och följas. Utöver detta ska verksamhetsutövaren kontinuerligt verka för att de anslutna kommunerna vidtar åtgärder på sitt ledningsnät i syfte att minimera mängden tillskottsvatten som leds till avloppsreningsverket.

Miljöprövningsdelegationens bedömning av allmänna villkoret

Miljöprövningsdelegationen har i sin bedömning i miljötillståndet förtydligat innebörden av det allmänna villkoret på så sätt att tätorterna Älvängen, Hindås, Rävlanda-Hällingsjö, Diseröd samt Sjövik eller motsvarande belastning inom delägarkommunerna till Gryaab AB, får anslutas till Ryaverket utan ytterligare åtgärder. Om det blir aktuellt att ansluta ytterligare tätorter av betydelse inom delägarkommunerna eller i andra kommuner i framtiden så krävs det enligt Miljöprövningsdelegationen minst en anmälan till tillsynsmyndigheten, för att bedöma om belastningsökningen ryms inom Ryaverkets miljötillstånd. Vid prioritering bör också beaktas vad som är bäst för miljön totalt sett, med hänsyn till förhållandena vid de berörda avloppsreningsverken och deras recipienter. Om tillsynsmyndigheten bedömer att anslutningen inte ryms inom ramen för tillståndet så medför åtgärden krav på en ny tillståndsprövning.

Påverkan på miljön

I gällande tillstånd för Marstrands avloppsreningsverk, daterat den 11 december 2013 (dnr 551-21018-2013), anger Miljöprövningsdelegationen att möjligheten att uppnå en God ekologisk status i Marstrandsfjorden inte bedöms motverkas av att tillstånd medges. Miljöprövningsdelegationen bedömer vidare att verksamheten inte innebär någon risk för påtaglig skada på något riksintresse för naturvård eller annat ändamål. Det bedöms inte heller föreligga någon risk för att den skyddsvärda miljön inom de aktuella Natura 2000-områdena påverkas på ett betydande sätt.

Vattenförekomsten Marstrandsfjorden är av Vattenmyndigheten¹ klassad till måttlig ekologisk status med låg tillförlitlighet, då de två kvalitetsfaktorerna Bottenfauna och Näringsämnen visar olika status. Näringsämnen visar god status och Bottenfauna visar måttlig status.

En anslutning av Marstrands avloppsreningsverk skulle medföra en lång överföringsledning om ca 14 km mellan Marstrand och Vävra. Sträckan skulle också medföra passage av ett flertal känsliga naturområden som t.ex. Nordöns naturreservat och flera vattenområden mellan Koön, Instön, Nordön och fastlandet. I anmälan anges inte hur överföringsledningen ska utformas, men avloppsledningar innebär nästan alltid ett antal pumpstationer med risk för bräddning av orenat avloppsvatten och omfattande anläggningsarbeten med påverkan på natur-, kultur- och vattenmiljöer.

Innebär belastningsökningen överskridande av utsläppsvillkor?

Länsstyrelsen anser att Gryaab har gjort en ambitiös insats för att åstadkomma en trolig prognos för belastningsutveckling och vattenflöden. Länsstyrelsen har inga invändningar mot det underlag som använts och de beräkningar som har genomförts. Länsstyrelsen konstaterar dock att osäkerheterna är mycket stora angående befolkningsutveckling, mängden tillskottsvatten samt olika beslut som påverkar mängden inkommande BOD, kväve och fosfor samt flöden.

Gryaabs belastningsberäkningar för de kommande 15 åren baseras på de senaste 15 årens nederbörd och flöden. Länsstyrelsen har ingen invändning mot denna beräkningsmodell och den stämmer väl överens med de scenarier för det framtida klimatet med bland annat nederbörd i Göteborgsregionen som tagits fram av SMHI (Framtidsklimat i Västra Götalands län – enligt RCP-scenarier). Länsstyrelsen konstaterar dock att osäkerheten om det framtida klimatet och nederbörden också är stor, framförallt för att bedöma nederbördsmängder under enskilda år.

Gryaabs beräkningar tyder på att utsläppsvillkoret inte kommer att överskridas eftersom mängdvillkoret är utformat som rullande treårs-medelvärde, men att villkorets begränsning om 1 300 ton BOD₇/år kan överskridas enstaka år. Osäkerheten om den framtida belastningen av näringsämnen och syreförbrukande ämnen är också mycket stor då den påverkas av ett stort antal faktorer som är mycket svåra att förutse. Länsstyrelsen konstaterar därför att det finns en stor osäkerhet om utsläppsvillkoret avseende mängd BOD kan komma att överskridas under en treårs-period med höga flöden och hög belastning. Risken för villkors-överskridande ökar vid ökad belastning och ökade flöden. Ett tillskott från Marstrands avloppsreningsverk skulle medföra en ökning av BOD₇-utsläppen från Ryaverket med ca 1,1 %. Gryaab anger i anmälan att storleken på inkommande vattenflöde samt mängden tillskottsvatten har en avgörande betydelse för vilket reningsresultat som uppnås vid Ryaverket. Flödet från Marstrands avloppsreningsverk beräknas till totalt 1 188 000 m³

¹ Vatteninformationssystem Sverige <https://viss.lansstyrelsen.se/>

år 2036. Länsstyrelsen konstaterar att andelen tillskottsvatten beräknas vara hög från Marstrands reningsverk, 67 %, vid en anslutning till Ryaverket.

Gryaab AB anger i anmälan att 7 800 pe från Marstrand med tillhörande VA-verksamhetsområden kommer att vara anslutna till Ryaverket år 2036, varav 1 400 pe som idag är anslutna till Marstrands avloppsreningsverk. Länsstyrelsen utgår från att uppgiften avser belastningen som årsmedelvärde eller antal anslutna pe som är permanent bosatta, då dessa uppgifter har samma storleksordning. Den maximalt anslutna belastningen kommer dock att vara betydligt större sommartid då befolkningen i Marstrandsområdet ökar markant. Enligt anmälan är belastningen till Marstrands avloppsreningsverk upp till ca 10 000 pe under sommaren. Detta skulle medföra att belastningen från Marstrandsområdet till Ryaverket blir ca 16 000 pe den maximalt belastade veckan under året.

Länsstyrelsen gör bedömningen att en anslutning av enbart Marstrand reningsverk skulle medföra en mindre belastningsökning som i och för sig skulle kunna rymmas inom gällande tillstånd. Länsstyrelsen måste, som ovan anförts, dock väga in den sammanlagda miljöpåverkan och göra en prioritering utifrån denna.

Vilka alternativa lösningar finns?

Kungälv kommun har utrett en uppgradering av reningsverket och konstaterat att både miljöpåverkan och investeringsnivå är likvärdig jämfört med en överföringsledning till Ryaverket. Dock skiljer sig den årliga kapitaltjänstkostnaden åt till fördel för avveckling av reningsverket. Detta beror främst på att den normala avskrivningstiden är dubbelt så lång för ledningar jämfört med reningsverk. Länsstyrelsen bedömer inte att kommunens avskrivningstid utgör ett tillräckligt tungt skäl för en anslutning av Marstrands reningsverk.

Kungälv kommun bedömer att en investering i utbyggnad av reningsverket tidigast kan ske år 2025. De konkreta åtgärder som krävs för en utbyggnad är främst en optimering av den existerande reningsprocessen. Utbyggnad av slamhanteringen pågår och färdigställs under våren 2021. Byggtiden för uppgradering av Marstrands reningsverk har översiktligt bedömts till ca två år. Länsstyrelsen bedömer således att det skulle vara teknisk möjligt att genomföra en utbyggnad av Marstrands reningsverk inom de närmaste åren.

Sammanfattande bedömning

Länsstyrelsen får som tillsynsmyndighet, enligt 26 kap 9 § miljöbalken, besluta om de förelägganden och förbud som behövs i det enskilda fallet. Mer ingripande åtgärder än vad som behövs får inte krävas av verksamhetsutövaren.

I enlighet med miljölagstiftningens grundläggande principer och syfte ska försiktighetsprincipen alltid tillämpas och Länsstyrelsen anser att det råder osäkerhet om Ryaverket kan komma att innehålla utsläppsvillkoret fram till år 2036. En anslutning av enbart Marstrands avloppsreningsverk skulle i och

för sig kunna innebära en acceptabel mindre belastningsökning. Länsstyrelsen måste dock även väga in vad som framgår av anmälan gällande Bollebygd och Olsfors avloppsverk. Dessa reningsverk medför en lägre belastningsökning än Marstrands avloppsreningsverk. Anslutning av samtliga tre avloppsreningsverk bedömer Länsstyrelsen skulle medföra att risken är betydande för att utsläppsvillkoret inte kommer att kunna följas. Länsstyrelsen delar därmed inte Gryaabs värdering av risken i detta avseende.

Miljöprövningsdelegationen anger i tillståndsbeslutet för Ryaverket att vid prioritering av belastningsökning bör tillsynsmyndigheten beakta vad som är bäst för miljön totalt sett, med hänsyn till förhållandena vid de berörda avloppsreningsverken och deras recipienter. Vid prioriteringen av de olika anmälningarna har Länsstyrelsen tagit hänsyn till att den totala påverkan av en anslutning av Marstrand innebär större negativ påverkan på miljön bland annat genom anläggandet av en mycket lång överföringsledning om ca 14 km som skulle behöva passera ett flertal känsliga naturområden. Det måste även vägas in att avloppsvattnet även fortsättningsvis kan tas om hand genom en utbyggnad av Marstrands reningsverk med effektiv rening. Denna lösning saknas när det gäller Bollebygds reningsverk, se beslut med dnr 555-508-2021. Dessutom är recipienterna för Bollebygds reningsverk känsligare för utsläpp från avloppsreningsverk än Marstrandsfjorden. Länsstyrelsen ser heller inga miljömässiga fördelar med att öka utsläppsmängden i Rivö fjord istället för utsläpp i Marstrandsfjorden.

Sammanfattningsvis anser Länsstyrelsen att det är en bättre lösning för miljön att prioritera anslutning av Bollebygds och Olsfors avloppsreningsverk på bekostnad av anslutningen av Marstrands avloppsreningsverk. Som ovan anförts innebär en anslutning av samtliga tre reningsverk till Ryaverket en alltför stor risk för att utsläppsvillkoret inte kommer att kunna följas. Detta medför att för att ändringen ska kunna medges måste gällande villkor för verksamheten ändras eller omprövas. Länsstyrelsen kan inte som tillsynsmyndighet handlägga sådana frågor. Länsstyrelsen förbjuder därför Gryaab AB att ansluta Marstrands avloppsreningsverk till Ryaverket.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas till Mark- och miljödomstolen, Vänersborgs tingsrätt, se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av ställföreträdande enhetschef Elisabeth Lindqvist Tärneld efter föredragning av länsmiljöingenjör Cecilia Niklasson Wrande. Länsjuristerna Ann Dahlberg och Beatrice Udén har medverkat i beslutet.

Elisabeth Lindqvist Tärneld

Cecilia Niklasson Wrande

Detta beslut har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Bilaga

Så här överklagar du Länsstyrelsens beslut

Kopia till

Kungälv kommun, Sektor Samhälle och utveckling
Kungälv kommun, Miljö- och byggnadsnämnden

Länstyrelsen
Västra Götaland

Miljöskyddsavdelningen
Cecilia Niklasson Wrände
010-22 44 685

E-delgivning

BESLUT
2021-04-08

Ärendenummer
555-508-2021
Anläggningsnummer
1480-1131

Sida
1(15)

Gryaab AB
info@gryaab.se

Föreläggande om försiktighetsåtgärder med anledning av den anmälda ändringen av verksamheten, anslutning av Bollebygds och Olsfors avloppsreningsverk till Ryaverket i Göteborgs kommun

Beslut

Länstyrelsen förelägger Gryaab AB om nedanstående försiktighetsåtgärd:

- Bollebygds och Olsfors avloppsreningsverk får anslutas till Ryaverket först när avloppsledningskapaciteten under Mölndalsån har utökats med ytterligare en ledning som tagits i bruk.

Lagstöd: 26 kap 9 §, 2 kap 3 och 7 §§ miljöbalken samt 27 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Beskrivning av ärendet

Omfattning av anmäld ändring

Gryaab AB lämnade den 4 januari 2021 in en anmälan om ändring enligt miljöbalken av verksamheten vid Ryaverket. Den planerade ändringen av verksamheten innebär att Bollebygds kommuns verksamhetsområde för vatten och avlopp som i dagsläget ansluter till Bollebygds och Olsfors avloppsreningsverk ansluts till Ryaverket genom nyanlagda ledningar och befintliga tunnlar. Överföringsledningen för Bollebygd kan samordnas med den överföring av avloppsvatten som Härryda kommun planerat att genomföra från Rävlanda-Hällingsjö och Hindås. Dessa samhällen kan anslutas till Gryaabs tunnelsystem i Landvetter. Från tunneln som börjar i Landvetter leds vattnet vidare med självfall till Ryaverket i Göteborg. Avloppsvatten från Olsfors reningsverk leds via en ny överföringsledning som ansluts till den nya överföringsledningen från Bollebygds reningsverk.

Överföringsledningarna i Härryda kommun planeras vara klara senast år 2023 och en avveckling av Bollebygds reningsverk och påkoppling av avloppsvattnet till Ryaverket planeras senast 2025-12-31. Reningsverket i Olsfors bedöms komma att avvecklas och avloppsvattnet överledas till Ryaverket under år 2027. Inledningsvis bedöms antalet pe som ansluts för Bollebygds kommun uppgå till ca 8 000 pe.

År 2036 när Ryaverkets miljö tillstånd upphör bedöms antalet anslutna från Bollebygd med tillhörande VA-verksamhetsområden vara ca 10 000 personekvivalenter (pe). Bedömningen är att en anslutning till Ryaverket enligt gällande miljö tillstånd är möjlig fram till 2036. Enligt den åtgärdsplanering som nu inletts på Gryaab förväntas nya reningsanläggningar vid Ryaverket vara färdiga för idrifttagning vid denna tidpunkt. De nya anläggningarna ska ha kapacitet att behandla avloppsvatten från befolkningen i hela Göteborgsregionen i ett tidsperspektiv fram till 2055.

Anmälan omfattar inte nya överföringsledningar inom aktuell kommun och inte heller placering och påverkan av nya pumpstationer. Bollebygds kommun ansvarar även för begränsning av tillskottsvatten och eventuella nya bräddpunkter som uppstår i samband med nya ledningsdragningen.

Bollebygds och Olsfors avloppsreningsverk

Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Västra Götalands län beslutade den 30 januari 2019 (dnr 551-37310-2017) att ge Bollebygds kommun tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken till Bollebygds avloppsreningsverk med tillhörande ledningsnät i Bollebygds kommun samt med utsläppspunkt i Nolån. Tillståndet omfattar en maximal belastning om 6 000 pe. Tillståndet gäller till och med den 31 december 2025.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län gav den 26 april 1973 tillstånd till utsläpp av behandlat avloppsvatten till Sörån från Olsfors avloppsreningsverk. Byggnads- och Miljönämnden i Bollebygds kommun beslutade den 30 januari 2008 om verksamhet och drift av avloppsreningsverket i Olsfors. Olsfors avloppsreningsverk har miljö tillstånd för behandling av maximalt 700 pe. Faktiskt ansluten befolkning år 2019 var 1 012 fysiska personer men uppmätt inkommande BOD belastning var endast 295 pe.

Verksamhetsområdet för Bollebygds reningsverk omfattar Bollebygd tätort med tre bensinstationer, två bilverkstäder och ett offsettryckeri.

Verksamhetsområdet för Olsfors reningsverk omfattar Hultafors och Olsfors tätorter med Hultafors AB samt ett antal verksamheter i Olsfors såsom lager, elfirma, åkeri, bilverkstad och snickerifabrik.

Bollebygds kommun har tagit fram en prognos för befolkningsutvecklingen 2019-2036. I denna prognos tar kommunen höjd för en stark expansion 3-4 procents utveckling per år för Bollebygd och 0,7 procent per år för Olsfors. I prognosen ingår att 109 hushåll med enskilt avlopp kommer att anslutas i samband med att nya ledningar anläggs. Prognosen ligger till grund för den befolkningsutveckling som anmälan grundas på. Befolkningsutvecklingen har sammanställts i nedanstående tabell.

År	Bollebygds arv Pe	Olsfors arv Pe	Totalt Bollebygds kommun Pe
2025	6182		6182
2027	6629	1070	7699
2030	7298	1093	8391
2036	8473	1139	9612

Prognosen bör anses som en angivelse av maximal befolkningstillväxt i kommunen. Den förutsätter att alla översiktsplaner/detaljplaner antas och att det leder till nybyggnationer.

Ryaverkets belastning

För perioden 2030-2036 finns ännu inte någon prognos framtagen för Ryaverket. Utgångspunkt i denna anmälan är att befolkningsutvecklingen fortsätter i den takt som prognosticerades i tillståndsansökan för Ryaverket. Det skulle innebära en ansluten befolkning på 955 000 fysiska personer år 2036.

Gryaabs bedömning är att Bollebygds och Olsfors reningsverk ryms med god marginal inom miljötillståndets ramar för tätbebyggelsens storlek och den maximala genomsnittliga veckobelastningen. Tätbebyggelsens storlek är angiven till 1 300 000 pe i miljötillståndet. I det innefattas fysiska personer bosatta i området, industri, turister, in- och utpendling. Det finns en betydande marginal i denna del av miljötillståndets omfattning. Även om ansluten befolkning ökar till 955 000 pe 2036 så ryms en anslutning med ytterligare ca 10 000 pe från Bollebygd till 2036 väl inom tillståndsgiven ram för tätbebyggelsens storlek. Vid en anslutning av Bollebygd kommer det fortfarande att finnas en marginal på 167 000 pe innan taket 1 300 000 pe uppnås.

Om befolkningen ökat till ca 1 000 000 anslutna till år 2036 finns det fortfarande god marginal till den tillståndsgivna maximala genomsnittliga veckobelastningen på 1 850 000 pe. Är befolkningen 955 000 pe beräknas 90-percentilen av max gvb kunna bli 1 528 000 pe vid en kvot på 1,6. Vid de förutsättningar för befolkningstillväxt och anslutningar som anmälan utgår från bedöms marginalen vara ca 300 000 pe till den tillståndsgivna maximala genomsnittliga veckobelastningen. Tillkommer Bollebygd med ytterligare ca 16 000 pe (10 000 pe x 1,6) ryms det väl inom marginalen till belastningstaket.

Tillskottsvatten och utsläpp från Bollebygds och Olsfors reningsverk

Recipient för Bollebygds avloppsreningsverk är Nolån. Recipient för Olsfors avloppsreningsverk är Sörån. Sörån mynnar i Nolån vid kommungränsen mellan Bollebygd och Rävlanda. Sörån och Nolån ingår i Rolfsåns vattensystem. En avveckling av Bollebygd och Olsfors reningsverk medför att det inte släpps ut något behandlat vatten lokalt vilket kommer att förbättra förhållandena i Nolån och Sörån. Även riskerna för påverkan på dricksvattentäkterna i Rävlanda och Lygnern minskar. Vid en anslutning till

Ryaverket kommer vissa volymer i reningsverken kvarstå som utjämningsmagasin för att bland annat minska bräddningar i och från kommunen.

Andelen tillskottsvatten i inkommande avloppsvatten i Bollebygds reningsverk var mellan 39 och 50 % år 2015 till 2019. Den befolkningsökning som prognosticeras bygger på nybyggnation i kommunen. Bedömningen är därför att mängden tillskottsvatten inte kommer att öka fram till 2036. I upptagningsområdet för Bollebygds reningsverk kommer kommunen starta utredningar av tillskottsvatten under hösten 2021, med mål att minska tillskottsvattenmängderna. Bedömningen i denna anmälan är att tillskottsvatten utgör 48 % av den totala mängden avloppsvatten som tillförs när anslutningen genomförs. Bollebygds ledningsnät för avloppsvatten består idag till största delen av duplikata självfallsledningar. Det finns fem överföringssträckor där avloppsvatten pumpas med åtta pumpstationer. Antalet bräddningar och de bräddade mängderna som sker vid reningsverket och på ledningsnätet får idag betraktas som obetydliga, och väntas inte öka.

För Olsfors reningsverk är andelen tillskottsvatten betydligt högre, 85–90 %, för åren 2015 till 2019. Kommunen har inlett ett åtgärdsprogram för att minska mängden tillskottsvatten. Kommunen har hösten 2020 handlat upp tillskottsvattenutredning och anslutningskontroll och kommer från och med kvartal 4, 2020 att starta upp arbetet i Hultafors och Olsfors. Bedömningen i denna anmälan är att tillskottsvattnet bör ha minskat till 65 % inför anslutningen till Ryaverket. Även Olsfors har separata ledningssystem. Det finns fyra avloppspumpstationer i Olsfors-Hultafors varav två inte har bräddavlopp. Bräddning sker vid Olsfors avloppsreningsverk, andelen bräddat vatten var 6-23 % år 2015-2019. Vid anslutning till Ryaverket bedöms bräddningarna från Olsfors minska och befintligt reningsverk kommer att nyttjas som fördröjning vid höga flöden.

Vid några regntillfällen de senaste åren har flödena varit så höga att kapaciteten inte räckt till för allt avloppsvatten i ledningen under Mölndalsån, med bräddning till Mölndalsån som följd. Med dagens kapacitet skulle därför en anslutning av Bollebygds kommun innebära ökade utsläpp till Mölndalsån. För att motverka detta planeras ytterligare en ledning under Mölndalsån utöver den existerande ledning som Gryaab förfogar över idag. Denna nya ledning förväntas kunna tas i bruk 2025, samma år som Bollebygd planeras anslutas, varpå kapaciteten kommer att öka väsentligt. Den planerade kapacitetsökningen är mycket större än den förväntade belastningsökningen från anslutningen av Bollebygd. Baserat på kapacitetsökningen är det därför osannolikt att anslutningen av Bollebygd skulle påverka Mölndalsån på ett negativt sätt.

En anslutning till Ryaverket innebär inte att arbetet med bräddningar och tillskottsvatten i Bollebygds kommun avstannar. Kommunen kommer som beskrivs ovan fortsätta arbeta med dessa flöden för att de ska minska. Gryaab förbereder för en ökad mottagning av vatten genom att förstärka kapaciteten under Mölndalsån för att undvika bräddningar där.

Utsläpp och villkor vid Ryaverket

De processförbättringar som åstadkommits för Ryaverkets biologiska rening sedan underlaget till tillståndsprovningen togs fram innebär att kapaciteten för att ta emot och rena avloppsvatten biologiskt har ökat från ca 8,5 till ca 9 m³/s. För att uppskatta effekten av de nya anslutningarna på reningsresultaten vid Ryaverket har modellberäkningar utförts med utgångspunkt i den befolkning som maximalt kommer att anslutas och mängden avloppsvatten som det genererar. Beräkningarna har genomförts med samma modeller som användes vid beräkningar av reningsresultat vid den senaste tillståndsprovningen av Ryaverket. I beräkningarna ingår sammantaget tillförseln från samtliga fyra reningsverk som nu ansöker om anslutning. Enskilda beräkningar har inte gjorts eftersom påverkan på Ryaverkets utsläpp vid anslutning av alla fyra reningsverken är liten och slutsatserna utgår från det samlade resultatet.

Några olika scenarier har satts upp där reningsresultaten 2030 respektive 2036 beräknats för det fall anslutning sker respektive ingen anslutning sker. Hänsyn har tagits till den ökade kapaciteten för reningsprocessen och de förväntade flödesökningarna i regionen. Belastningsökningen motsvaras i hög grad av de processförbättringar som gjorts, särskilt under år med normala eller höga flöden. Halter i utgående vatten beräknas alltid vara under haltvillkoren. De utgående mängderna på treårsbasis underskrider begränsningsvärdet även under en treårsperiod med höga flöden motsvarande den värsta treårsperioden de senaste 15 åren. Den ökade kapaciteten innebär att Gryaab kan ta emot och rena avloppsvatten från prognosticerad befolkning år 2030 och 2036 i Bollebygd och Olsfors, utan att utsläppta mängder skiljer sig nämnvärt från vad som angavs inför tillståndsprovningen av Ryaverket och utan att haltvillkor eller mängdvillkor överskrids. Tillskottet från Bollebygds kommun kommer medföra en ökning av utsläppen från Ryaverket med ca 0,7 %, baserat på BOD₇ jämfört med om ingen anslutning sker.

Gryaab anger i nedanstående tabell simulerade BOD-utsläpp 2030 och 2036 för fallet då ingen anslutning sker med biostegs-kapacitet på 8,5 och 9 m³/s, samt för de olika anslutningsscenarierna med biostegs-kapacitet på 9 m³/s. Mängden anges i ton BOD/år.

Kapacitet biosteg Flödesförhållande	8,5	9	9 inkl. ny- anslutningar
Lågflöde 2030	865	860	876
Medelflöde 2030	1080	1066	1085
Högflöde 2030	1271	1254	1274
Högflöde tertial 2 2030	317	315	320
Högflöde 3- årsperiod 2030	1145	1132	1150
Lågflöde 2036	994	986	1010
Medelflöde 2036	1146	1130	1156
Högflöde 2036	1342	1323	1351
Högflöde tertial 2 2036	336	334	341
Högflöde 3- årsperiod 2036	1211	1197	1221

I nedanstående tabell anges simulerade BOD-utsläpp 2030 och 2036 för fallet då ingen anslutning sker med biostegs-kapacitet på 8,5 och 9 m³/s, samt för de olika anslutningsscenarierna med biostegs-kapacitet på 9 m³/s. Halten anges i mg BOD/l.

Kapacitet biosteg Flödesförhållande	8,5	9	9 inkl. ny- anslutningar
Lågflöde 2030	7,39	7,34	7,36
Medelflöde 2030	7,87	7,77	7,80
Högflöde 2030	8,22	8,11	8,14
Högflöde tertial 2 2030	7,32	7,28	7,30
Högflöde 3- årsperiod 2030	7,96	7,87	7,90
Lågflöde 2036	7,75	7,69	7,72
Medelflöde 2036	8,13	8,02	8,06
Högflöde 2036	8,48	8,36	8,41
Högflöde tertial 2 2036	7,53	7,49	7,52
Högflöde 3- årsperiod 2036	8,21	8,11	8,15

Utsläppsvillkoret för BOD är 10 mg BOD/l med avseende på halt, och 1300 ton BOD/år som rullande treårsmedelvärde med avseende på mängd. För enstaka år (som förväntas inträffa en gång var 15:e år) med höga flöden visar simuleringarna att utsläppen riskerar överskrida 1300 ton BOD/år, även i fallet då verken inte ansluts. Detta förväntas emellertid inte leda till ett överskridande av villkoret, eftersom detta är utformat som rullande

treårsmedelvärde. När den svåraste treårsperioden från de senaste 15 åren projiceras till år 2036 överskrids inte villkoret.

Gryaab anger i nedanstående tabell de flödesuppskattningar för nyanslutningar som använts vid belastningsuppskattningarna. Tillsammans med Bollebygds och Kungälv's kommun har flödesuppskattningar gjorts för år 2030 och 2036.

Reningsverk	Bollebygd	Olsfors	Kode	Marstrand
Flöde 2030 (m ³)	533 000	128 000	272 000	901 000
Flöde 2036 (m ³)	619 000	133 000	587 000	1 188 000
Varav tillskottsvatten	48 %	65 %	46 %	67 %

Recipient för Bollebygds och Olsfors reningsverk

Den kemiska påverkan på recipienterna Nolån och Sörån bedöms vara relativt små vid vattenföringar från medelvattenföring och högre. Vid låga vattenföringar bedöms dock höga koncentrationer av framför allt ammoniumkväve uppkomma lokalt i Nolån. Den potentiella bildning av ammoniakkväve och syrgasförbrukning som är kopplad till detta bedöms kunna medföra skador på skyddade akvatiska organismer enligt EU:s art- och habitatdirektiv samt utgöra barriärer för migrerande fauna.

Förhållandena uppträder främst under sommaren med höga vattentemperaturer och hög biologisk produktion. Förhållandena bedöms direkt vara av betydelse för vattenförekomstens möjligheter att uppnå god status, bland annat avseende kvalitetsfaktorn ”särskilda förorenande ämnen” (SFÄ) och indirekt genom kvalitetsfaktorn ”fisk i vattendrag”. Utsläppen av fosfor är inte av sådan storleksordning och varaktighet att risk finns för försämring av status med avseende på den fysikalisk-kemiska kvalitetsfaktorn ”närsämsämnen”. Vid ”worst case scenarier” ökar dock fosforhalterna kraftigt i Storån ända ner till vattenförekomsten som mynnar i Lygnern. Anslutning av Bollebygds och Olsfors reningsverk till Ryaverket bedöms medföra förbättrade möjligheter att uppnå god ekologisk status i minst två vattenförekomster i Rolfsåns vattensystem (Nolån och Sörån) samt Inre Kungsbackafjorden. Det blir momentana förbättringar då utsläppen av ammonium upphör till Nolån.

Kompletterande information

Bollebygds kommun och Gryaab AB har efter Länsstyrelsens begäran inkommit med följande kompletterande information i sammandrag:

Uppgifterna om antalen anslutna personer i Olsfors har i tidigare miljörapporter angivits till drygt 1 000 personer vilket är för högt pga för "grovt" underlag. Nuvarande uppgifter baseras i stället på en samkörning av GIS-lager för verksamhetsområdet för spillvatten med folkbokföringsregister, vilket ger 915 anslutna personer.

Olsfors och Hultafors är utpendlingsorter vilket bidrar till låg belastning på veckodagarna. Det har inte tagits några helgprov innan 2020 då det inte har varit ett krav. På helgerna hade man kunnat förvänta sig högre belastning.

Samtliga kvartalsvärden baseras på ett (1) mättillfälle per kvartal. Varje år tas 12 utgående prover men endast 4 inkommande prover. Det begränsade antalet prover gör att enskilda mätvärden får stort utslag på årsbasis. Tittar man på ett 5-årsmedelvärde ligger pe-belastningen på 400, vilket är 44 % av antalet anslutna personer.

I det befintliga reningsverket i Olsfors finns ca 400 m³ tillgänglig bassängvolym som efter ombyggnad skulle kunna användas för fördröjning. Detta motsvarar mer än väl behoven också om pumpstationen dimensioneras för låga flöden mot Ryaverket. Detaljprojektering av förbindelseledning och pumpstation mot Bollebygd kommer ske om ca fem år när överföringen av Bollebygds avloppsreningsverk är klar.

Gryaab har redovisat hur belastningsbedömningarna har genomförts och vilket underlag som har använts. Belastningen på Ryaverket genereras av två komponenter, föroreningsinnehållet i spillvattnet från befolkning och verksamheter samt mängden tillskottsvatten. För Ryaverkets del har mängden tillskottsvatten en avgörande betydelse för vilket reningsresultat som kan uppnås under ett specifikt år. Beräkningarna grundas dels på mängden föroreningar (BOD₇, kväve och fosfor) som kommer att tillföras Ryaverket 2030 och 2036, dels på den totala mängden vatten som kommer att tillföras Ryaverket. Vattenmängden består dels av spillvatten och dels av tillskottsvatten. Belastningen i form av inkommande vattenflöde består av två komponenter, genererad spillvattenmängd baserad på vattenförbrukning för befolkning och verksamheter samt tillskottsvatten. Mängden föroreningar uppkommer i allt väsentligt från befolkning och verksamheter medan flödet varierar från år till år beroende på mängden tillskottsvatten under året. Medelvärden för den totala mängden föroreningar (belastningen) på Ryaverket av BOD₇, kväve per ansluten fysisk person har beräknats för perioden 2006-2015 och för fosfor för perioden 2011-2015. För BOD₇ är detta värde 73 g per dygn och ansluten fysisk person, för kväve är det 14 g per dygn och ansluten fysisk person och för fosfor 1,7 g per dygn och ansluten fysisk person. Eftersom beräkningen utgår från den totala tillförseln under dessa år ingår all belastning även den från industrier och verksamheter. Detta har sedan multiplicerats med prognostiserat antal anslutna fysiska personer 2030 respektive 2036. I prognoserna för belastningen år 2030 och 2036 ingår därmed industri och verksamheter med det förbehållet att den har samma omfattning som åren 2006-2015 uppräknat för den generella befolkningsökningen.

I modellberäkningarna av vilket reningsresultat detta genererar har sedan tre olika scenarier använts för det totala inkommande flödet till Ryaverket, lågflöde, medelflöde och högflöde. Scenarierna baseras på de år, tertialer och 3-årsperioder som haft lägst, genomsnittligt samt högst flöde de senaste 15 åren, med prognostiserad mängd tillskotts- och spillvatten 2030 eller 2036

tillagd. Framtida spillvattenflöden har prognostiserats utefter historiskt uppmätt vattenförbrukning och befolkningsutveckling i de olika ägar-kommunerna. Även tillskottsvattenflöden har antagits öka i en takt med vad som observerats de senaste åren. Spill- och tillskottsvattenflöden är således högre för scenarierna för år 2036 än de för 2030. Storleken på flödet har en avgörande betydelse för vilket reningsresultat som uppnås.

Ärendets handläggning

Länsstyrelsen meddelade Gryaab och Bollebygds kommun den 5 februari 2021 att anmälan inte innehåller ett tillräckligt beslutsunderlag för att Länsstyrelsen ska kunna göra en bedömning. Enligt 9 kap 6c § miljöbalken får en anmälningspliktig verksamhet påbörjas tidigast sex veckor efter det att en anmälan har gjorts, om inte Länsstyrelsen har bestämt annat. Länsstyrelsen har meddelat Gryaab om att handläggningstiden på sex veckor börjar löpa först när en komplett anmälan har kommit in.

Kompletterande information lämnades av Gryaab den 25 februari 2021.

Ärendet har skickats på remiss till Jävsnämnden i Bollebygds kommun.

Jävsnämnden i Bollebygds kommun har lämnat följande yttrande:

Jävsnämnden ställer sig, såsom tillsynsmyndighet för Olsfors avloppsreningsverk, positiv till anmälan om anslutning av Bollebygd och Olsfors avloppsreningsverk till Gryaab. Jävsnämnden anser, precis som anmälan anger, att det finns stora vinster ur resurshushållningssynpunkt med en anslutning till Ryaverket. Jävsnämnden ser det också som positivt att flera enskilda avloppsanläggningar har möjlighet att kopplas på det kommunala ledningsnätet vid en anslutning till Gryaab. Jävsnämnden vill samtidigt påpeka vikten av att Bollebygds kommun fortsätter arbetet med åtgärdsprogrammet för att minska mängden tillskottsvatten i Olsfors ledningsnät innan anslutning till Gryaabs avloppsreningsverk sker.

Motivering till beslutet

Inledande överväganden

Gryaab har samtidigt med anmälan om ändring genom anslutning av Bollebygds och Olsfors avloppsreningsverk även anmält ändring genom anslutning av Marstrands avloppsreningsverk. Även om ändringarna har anmälts i två skilda ärenden måste Länsstyrelsen ta hänsyn till helheten och bedöma om det är möjligt att inom Gryaabs gällande tillstånd godta anslutning av samtliga verk, något av verken eller om ingen ytterligare anslutning alls är möjlig. Länsstyrelsen har kommit fram till att tillståndet inte rymmer den belastningsökning som skulle bli resultatet om alla tre reningsverken ansluts. Dock har Länsstyrelsen funnit att det skulle vara möjligt med en mindre belastningsökning utan att betydande utsträckning riskera överskridande av utsläppsvillkoret avseende BOD. Som underlag för

bedömning och prioritering har Länsstyrelsen bland annat jämfört de olika anslutningarna och dess påverkan i form av belastning, påverkan på miljön och recipienter samt vilka alternativa lösningar som föreligger i respektive ärende. Övervägandena utvecklas nedan.

Länsstyrelsen har denna dag även fattat beslut med anledning av anmälan gällande anslutning från Marstrands avloppsreningsverk, dnr 555-509-2021.

Gällande beslut och villkor

Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Västra Götalands län beslutade den 29 januari 2020 (dnr 551-29583-2017) att ge Gryaab AB tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken till Ryaverkets avloppsreningsverk med tillhörande anläggningar såsom ledningar och tunnlar m.m. samt med utsläppspunkt vid Rya Nabbe i Göteborgs kommun.

Tillståndet gäller för

- behandling av avloppsvatten med ett innehåll av föroreningar om högst 1 850 000 personekvivalenter, som 90-percentil av den under året uppmätta maximala genomsnittliga veckobelastningen, där 1 personekvivalent motsvarar 70 g BOD₇/d.
- biologisk behandling av maximalt 25 000 ton externt organiskt icke-farligt avfall per år.

Tillståndet gäller t.o.m. den 31 december 2036.

Gällande villkor av särskilt intresse för detta ärende:

1. Om inte annat följer av övriga villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsak i enlighet med vad sökanden har angett i ansökningshandlingarna och i övrigt åtagit sig i ärendet.
2. Halten och mängden föroreningar i det samlade avloppsvattenutsläppet från reningsverket, dvs. behandlat, delvis behandlat och obehandlat avloppsvatten, får inte överskrida följande värden.

Parameter	Halt, medelvärde per kalenderår samt medelvärde för tertial 2	Mängd, rullande medelvärde per tre kalenderår
BOD ₇	10 mg/l	1 300 ton/år
Totalfosfor	0,3 mg/l	40 ton/år
Totalkväve	8 mg/l	1 000 ton/år

6. Verksamhetsutövaren ska fortlöpande se över, underhålla och åtgärda tunnelsystemet samt de ledningar och den övriga utrustning på ledningsnätet som verksamhetsutövaren har rådighet över i syfte att minimera inläckaget av tillskottsvatten samt utsläppen av obehandlat eller otillräckligt behandlat avloppsvatten. Som stöd för detta arbete ska en

aktuell åtgärdsplan finnas och följas. Utöver detta ska verksamhets-utövaren kontinuerligt verka för att de anslutna kommunerna vidtar åtgärder på sitt ledningsnät i syfte att minimera mängden tillskottsvatten som leds till avloppsreningsverket.

Miljöprövningsdelegationens bedömning av allmänna villkoret

Miljöprövningsdelegationen har i sin bedömning i miljötillståndet förtydligat innebörden av det allmänna villkoret på så sätt att tätorterna Älvängen, Hindås, Rävlanda-Hällingsjö, Diseröd samt Sjövik eller motsvarande belastning inom delägarkommunerna till Gryaab AB, får anslutas till Ryaverket utan ytterligare åtgärder. Om det blir aktuellt att ansluta ytterligare tätorter av betydelse inom delägarkommunerna eller i andra kommuner i framtiden så krävs det enligt Miljöprövningsdelegationen minst en anmälan till tillsynsmyndigheten, för att bedöma om belastningsökningen ryms inom Ryaverkets miljötillstånd. Vid prioritering bör också beaktas vad som är bäst för miljön totalt sett, med hänsyn till förhållandena vid de berörda avloppsreningsverken och deras recipienter. Om tillsynsmyndigheten bedömer att anslutningen inte ryms inom ramen för tillståndet så medför åtgärden krav på en ny tillståndsprövning.

Påverkan på miljön

I gällande tillstånd för Bollebygds avloppsreningsverk, daterat den 30 januari 2019 (dnr 551-37310-2017), anger Miljöprövningsdelegationen att det förekommer förhöjda halter av ammoniakkväve i recipienten och att reningsverkets utsläpp sannolikt bidrar på ett påtagligt sätt. Miljöprövningsdelegationen har av detta skäl tidsbegränsat tillståndet för Bollebygds avloppsreningsverk till den 31 december 2025. Miljöprövningsdelegationen ansåg med tanke på förhållandena i recipienten att verksamheten inte kan tillåtas efter år 2025.

Recipienten för Bollebygds avloppsreningsverk, vattenförekomsten Nolån-från Storån till Gissleån, är av Vattenmyndigheten klassad till otillfredsställande ekologisk status med hög tillförlitlighet, på grund av kvalitetsfaktorn Fisk. Recipienten för Olsfors avloppsreningsverk, vattenförekomsten Sörån-från Storån till Viaredssjön, är av Vattenmyndigheten klassad till måttlig ekologisk status med hög tillförlitlighet, på grund av kvalitetsfaktorerna Fisk och Påväxt-kiselalger.

I den aktuella anmälan anges att utsläppen från reningsverken i Bollebygd är av direkt betydelse för åtminstone dessa två vattenförekomsters möjligheter att uppnå god status. Om utsläppen av ammonium upphör till Nolån uppnås momentana förbättringar. Hög koncentration av ammonium ger hög syrgasförbrukning, vilket ger låg syrehalt i vattendraget. Låg syrehalt i kombination med ammonium, som är giftigt för fisk, medför att vattendraget med nuvarande förhållanden innebär en dålig livsmiljö. Länsstyrelsen bedömer därför att detta är ett tungt vägande skäl för en anslutning och avveckling av avloppsreningsverken.

En anslutning av Bollebygds avloppsreningsverk skulle innebära en kortare överföringsledning till den överföringsledning som Härryda kommun planerat från Rävlanda-Hällingsjö och Hindås. Avståndet mellan Rävlanda tätort och Bollebygds tätort är ca 2 km. Anläggningsarbetena och den miljöpåverkan de innebär kan även samordnas mellan kommunerna vilket minskar den totala miljöbelastningen.

Innebär belastningsökningen överskridande av utsläppsvillkor?

Länsstyrelsen anser att Gryaab har gjort en ambitiös insats för att åstadkomma en trolig prognos för belastningsutveckling och vattenflöden. Länsstyrelsen har inga invändningar mot det underlag som använts och de beräkningar som har genomförts. Länsstyrelsen konstaterar dock att osäkerheterna är mycket stora angående befolkningsutveckling, mängden tillskottsvatten samt olika beslut som påverkar mängden inkommande BOD, kväve och fosfor samt flöden.

Gryaabs belastningsberäkningar för de kommande 15 åren baseras på de senaste 15 årens nederbörd och flöden. Länsstyrelsen har ingen invändning mot denna beräkningsmodell och den stämmer väl överens med de scenarier för det framtida klimatet med bland annat nederbörd i Göteborgsregionen som tagits fram av SMHI (Framtidsklimat i Västra Götalands län – enligt RCP-scenarier). Länsstyrelsen konstaterar dock att osäkerheten om det framtida klimatet och nederbörden också är stor, framförallt för att bedöma nederbördsmängder under enskilda år.

Gryaabs beräkningar tyder på att utsläppsvillkoret inte kommer att överskridas eftersom mängdvillkoret är utformat som rullande treårs-medelvärde, men att villkorets begränsning om 1 300 ton BOD₇/år kan överskridas enstaka år. Osäkerheten om den framtida belastningen av näringsämnen och syreförbrukande ämnen är också mycket stor då den påverkas av ett stort antal faktorer som är mycket svåra att förutse. Länsstyrelsen konstaterar därför att det finns en osäkerhet om utsläppsvillkoret avseende mängd BOD kan komma att överskridas under en treårs-period med höga flöden och hög belastning. Risken för villkorsöverskridande ökar vid ökad belastning och ökade flöden. Ett tillskott från Bollebygds kommun skulle medföra en ökning av BOD₇-utsläppen från Ryaverket med ca 0,7 %. Gryaab anger i anmälan att storleken på inkommande vattenflöde samt mängden tillskottsvatten har en avgörande betydelse för vilket reningsresultat som uppnås vid Ryaverket. Flödet från Bollebygds och Olsfors avloppsreningsverk beräknas till totalt 752 000 m³ år 2036. Länsstyrelsen konstaterar att andelen tillskottsvatten beräknas vara låg från Bollebygds reningsverk och hög från Olsfors reningsverk 48 respektive 65 %, vid en anslutning till Ryaverket. Länsstyrelsen gör bedömningen att en anslutning av Bollebygds och Olsfors reningsverk endast skulle innebära en mindre belastningsökning.

Vilka alternativa lösningar finns?

Länsstyrelsen konstaterar att det inte finns möjlighet att bygga ut eller bygga om Bollebygds avloppsreningsverk på grund av reningsverkets påverkan på recipienten.

Sammanfattande bedömning

I enlighet med miljölagstiftningens grundläggande principer och syfte ska försiktighetsprincipen alltid tillämpas och Länsstyrelsen anser att det råder osäkerhet om Ryaverket kan komma att innehålla utsläppsvillkoret fram till år 2036. En anslutning av enbart Bollebygds och Olsfors avloppsreningsverk skulle i och för sig kunna innebära en acceptabel mindre belastningsökning. Länsstyrelsen måste dock även väga in vad som framgår av anmälan gällande Marstrands avloppsverk. Anslutning av samtliga tre avloppsreningsverk bedömer Länsstyrelsen skulle medföra att risken är betydande för att utsläppsvillkoret inte kommer att kunna följas. Länsstyrelsen delar därmed inte Gryaab's värdering av risken i detta avseende.

Miljöprövningsdelegationen anger i tillståndsbeslutet för Ryaverket att vid prioritering av belastningsökning bör tillsynsmyndigheten beakta vad som är bäst för miljön totalt sett, med hänsyn till förhållandena vid de berörda avloppsreningsverken och deras recipienter. Vid prioriteringen av de olika anmälningarna har Länsstyrelsen tagit hänsyn till att den totala påverkan av en anslutning av Bollebygds och Olsfors avloppsreningsverk innebär mindre negativ påverkan på miljön i jämförelse med en anslutning av Marstrands avloppsreningsverk. Länsstyrelsen har beaktat att det inte finns möjlighet att bygga ut eller bygga om Bollebygds avloppsreningsverk på grund av reningsverkets påverkan på recipienten. Dessutom är recipienterna för Bollebygds reningsverk känsligare för utsläpp från avloppsreningsverk än recipienten för Marstrands reningsverk. Anslutningen medför också en mindre negativ påverkan på miljön då det endast krävs en kortare överföringsledning som kan samordnas med Härryda kommun. Detta ska jämföras med den 14 km långa överföringsledningen genom flera känsliga naturmiljöer som krävs för att ansluta Marstrands avloppsreningsverk.

Sammanfattningsvis anser Länsstyrelsen att det är en bättre lösning för miljön att prioritera anslutning av Bollebygds och Olsfors avloppsreningsverk på bekostnad av anslutningen av Marstrands avloppsreningsverk. Länsstyrelsen medger därför Gryaab AB att ansluta Bollebygds och Olsfors avloppsreningsverk till Ryaverket.

Vilka försiktighetsåtgärder behövs för beslutet?

Av 27 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd framgår att när ett anmälningsärende är tillräckligt utrett ska länsstyrelsen förelägga om de försiktighetsmått som behövs för att den anmälda ändringen av verksamheten ska få bedrivas. Länsstyrelsen får som tillsynsmyndighet, enligt 26 kap 9 § miljöbalken, besluta om de förelägganden och förbud som behövs i det enskilda fallet. Mer ingripande åtgärder än vad som behövs får inte krävas av verksamhetsutövaren. Ansvariga för verksamheten är

skyldiga att utföra de skyddsåtgärder, följa de begränsningar och vidta de försiktighetsmått som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Det framgår av den s.k. försiktighetsprincipen i 2 kap 3 § miljöbalken. Enligt den rimlighetsavvägning som ska göras enligt 2 kap 7 § miljöbalken får inte länsstyrelsen ställa krav som är orimliga att uppfylla. Vid denna bedömning ska särskilt hänsyn tas till nyttan av begärda åtgärder jämfört med kostnaderna för dessa.

Länsstyrelsen kan inte acceptera att en anslutning av Bollebygds och Olsfors avloppsreningsverk medför att utsläppen ökar till Mölndalsån då ledningskapaciteten under ån redan idag begränsar flödet och medför omfattande utsläpp av orenat avloppsvatten vid kraftig nederbörd. Gryaab planerar kapacitetsökning genom ytterligare en ledning under Mölndalsån utöver den existerande ledning som Gryaab förfogar över idag. Länsstyrelsen anser att det är motiverat att beslutet förenas med ett krav om att ytterligare en ledning under Mölndalsån måste tas i bruk innan Bollebygds och Olsfors avloppsreningsverk får anslutas till Ryaverket.

Övriga synpunkter

Länsstyrelsen ser allvarligt på den stora andelen tillskottsvatten i ledningsnätet som leds till Olsfors avloppsreningsverk och de ökade risker för utsläpp av orenat avloppsvatten som detta medför. Det är därför av största vikt att Bollebygds kommun arbetar mycket aktivt med att minska andelen tillskottsvatten i ledningsnätet.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas till Mark- och miljödomstolen, Vänersborgs tingsrätt, se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av ställföreträdande enhetschef Elisabeth Lindqvist Tärneld efter föredragning av länsmiljöingenjör Cecilia Niklasson Wrände. Länsjuristerna Ann Dahlberg och Beatrice Udén har medverkat i beslutet.

Elisabeth Lindqvist Tärneld

Cecilia Niklasson Wrände

Detta beslut har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Bilaga

Så här överklagar du Länsstyrelsens beslut

Kopia till

Bollebygds kommun, Samhällsbyggnadsförvaltningen
Bollebygds kommun, Jävsnämnden

Länstyrelsen
Västra Götaland

Miljöskyddsavdelningen
Cecilia Niklasson Wrande
010-22 44 685

E-delgivning

BESLUT
2021-04-08

Ärendenummer
555-514-2021
Anläggningsnummer
1480-1131

Sida
1(8)

Gryaab AB
info@gryaab.se

Föreläggande om försiktighetsåtgärder med anledning av den anmälda ändringen av verksamheten, anslutning av Kode avloppsreningsverk istället för Diseröds avloppsreningsverk till Ryaverket i Göteborgs kommun

Beslut

Länstyrelsen förelägger Gryaab AB om nedanstående försiktighetsåtgärd:

- Säkerställa att Gryaabs avloppsvattentunnelsystem har tillräcklig kapacitet för omhändertagande av det avloppsvatten som avleds från det verksamhetsområde för vatten och avlopp som ansluter till Kode avloppsreningsverk.

Lagstöd: 26 kap 9 §, 2 kap 3 och 7§§ miljöbalken samt 27 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Beskrivning av ärendet

Omfattning av anmäld ändring

Gryaab AB lämnade den 4 januari 2021 in en anmälan om ändring enligt miljöbalken av verksamheten vid Ryaverket. Den planerade ändringen av verksamheten innebär att Kungälv's kommuns verksamhetsområde för vatten och avlopp som i dagsläget ansluter till Kode avloppsreningsverk ansluts till Ryaverket genom nyanlagda ledningar och befintliga tunnlar. Avloppsvattnet från Kode reningsverk och anslutande enskilda avlopp kommer att avledas via överföringsledning till Vävra och därefter vidare till pumpstationen vid Kastellgården. Från Kastellgården leds vattnet under Nordre älv för att på Hisingsidan ansluta till Gryaabs tunnel för överföring till Ryaverket. Kode reningsverk bedöms komma att avvecklas och avloppsvattnet överledas till Ryaverket år 2022/2023.

År 2036 när Ryaverkets miljö tillstånd upphör bedöms antalet anslutna från Kode tätort med tillhörande VA-verksamhetsområden vara ca 8 000 personekvivalenter (pe). Bedömningen är att en anslutning till Ryaverket enligt gällande miljö tillstånd är möjlig fram till 2036. Enligt den åtgärdsplanering som nu inletts på Gryaab förväntas nya reningsanläggningar vid Ryaverket vara färdiga för drifttagning vid denna tidpunkt. De nya anläggningarna ska ha kapacitet att behandla avloppsvatten från

befolkningen i hela Göteborgsregionen i ett tidsperspektiv fram till 2055.

Anmälan omfattar inte nya överföringsledningar inom aktuell kommun och inte heller placering och påverkan av nya pumpstationer. Kungälv kommun ansvarar även för begränsning av tillskottsvatten och eventuella nya bräddpunkter som uppstår i samband med nya ledningsdragningen.

Kode avloppsreningsverk

Kode reningsverk är ett äldre reningsverk som kräver större investering för en ombyggnation om fler anslutningar ska ske till reningsverket. En ombyggnation av befintligt reningsverk omöjliggörs sannolikt av skredrisk i området samt att Vallby å som är recipient är olämplig för större utsläpp.

Kungälv kommun har tagit fram en prognos för befolkningsutvecklingen 2019-2036. I denna prognos tar kommunen höjd för en betydande expansion samtidigt som ett stort antal enskilda avlopp ska anslutas till det kommunala nätet. Fram till 2036 planeras 1 590 hushåll motsvarande 4 770 pe ha anslutits i samband med att nya ledningar för vatten och avlopp anläggs. De hushåll som har enskilda avlopp belastar redan idag Ryaverket genom leverans av insamlat slam från trekammarbrunnar, slutna tankar och andra mindre reningsanläggningar till Gryaabs slamtömningsstation.

Nybyggnation står för ytterligare 2 163 pe och befintlig befolkning som redan är ansluten till reningsverket i Kode utgör 1 300 pe. Prognosen ligger till grund för den befolkningsutveckling som anmälan grundas på. Befolkningsutvecklingen har sammanställts i nedanstående tabell.

År	Pe	
2021	1062	
2022	2362	Reningsverket ansluts
2024	2746	
2030	5401	
2036	8233	

Prognosen bör anses som en angivelse av maximal befolkningstillväxt i kommunen. Den förutsätter att alla översiktsplaner/detaljplaner antas och att det leder till nybyggnationer, samtidigt som ett stort antal enskilda avlopp ska hinnas med att anslutas.

Tillskottsvatten och utsläpp från Kode reningsverk

Andelen tillskottsvatten i inkommande avloppsvatten i Kode reningsverk var mellan 52 och 61% år 2015 till 2019. Den befolkningsökning som prognosticeras bygger på nybyggnation samt anslutning av enskilda avlopp genom nya avloppsledningar. Samtidigt pågår ett arbete med att åtgärda tillskottsvatten. Bedömningen är därför att andelen tillskottsvatten kommer att minska. I beräkningarna av tillkommande flöden till Ryaverket för tiden fram till 2036 har andelen tillskottsvatten satts till 46% varav 51% i befintlig bebyggelse och 40% i nytillkommande bebyggelse.

En anslutning till Ryaverket innebär inte att arbetet med bräddningar och tillskottsvatten i Kungälv kommun avstannar. Kommunen kommer som beskrivs ovan fortsätta arbeta med dessa flöden för att de ska minska. Åtgärder vid Kastellgården kommer utföras av Kungälv kommun för att kunna öka överföringskapaciteten.

Recipient för Kode reningsverk

Påverkan från näringsämnen och organiska substanser från Kode reningsverk på recipienten Vallby å bedöms vara relativt stor även vid medelvattenföring framför allt vid ökande anslutningar till 2030–2036. Vid låga vattenföringar bedöms påverkan vara stor redan idag. Trenden för kvävehalterna i Vallby å är signifikant ökande. Förhållandena bedöms direkt vara av betydelse för vattenförekomstens möjligheter att uppnå god status, bland annat avseende kvalitetsfaktorerna ”näringsämnen” och ”särskilda förorenande ämnen” (SFÄ) samt indirekt genom kvalitetsfaktorn ”fisk i vattendrag”. Den påverkansanalys som gjorts av Vattenmyndigheten visar på betydande påverkan med avseende på övergödning i Hake fjord.

Förutsättningar för anmäld ändring

Gryaab anmäler anslutning av Bollebygd, Kode och Marstrands avloppsreningsverk till Ryaverket. I gällande tillstånd för Ryaverket ingår belastningen från bl.a. Diseröds reningsverk. Kungälv kommun har efter att tillståndsansökan för Ryaverket lämnats in ändrat prioriteringen för anslutning till Ryaverket av samhällena Diseröd, Kode och Marstrand. Kode och Marstrand kommer avslutas före Diseröd. Diseröd planeras nu anslutas efter 2030, eventuellt också efter 2036. I beräkningar för belastningsuppskattningar och utsläppssimuleringar för år 2030 och 2036 har därför den prognosticerade belastningen från Diseröd räknats bort i beräkningar för Kode.

Kompletterande information

Kungälv kommun och Gryaab AB har efter Länsstyrelsens begäran inkommit med följande kompletterande information i sammandrag:

Det kommer att byggas en ny pumpstation med högre kapacitet vid Kastellgården 2022/23 i samband med att Kode avloppsreningsverk läggs ner. Den nuvarande pumpstationen tas ur bruk när den nya är drifttagen.

Kungälv planerar samtidigt för att lägga ytterligare en avloppsledning under Nordre älv för att öka kapaciteten för avledning av spillvatten till Ryaverket. Ledningen kommer att anläggas när den nya pumpstationen byggs 2022/23.

Gryaab har redovisat hur belastningsbedömningarna har genomförts och vilket underlag som har använts.

Ärendets handläggning

Länsstyrelsen meddelade Gryaab och Kungälv kommun den 5 februari 2021 att anmälan inte innehåller ett tillräckligt beslutsunderlag för att Länsstyrelsen ska kunna göra en bedömning. Enligt 9 kap 6c § miljöbalken får en anmälningspliktig verksamhet påbörjas tidigast sex veckor efter det att en anmälan har gjorts, om inte Länsstyrelsen har bestämt annat. Länsstyrelsen har meddelat Gryaab om att handläggningstiden på sex veckor börjar löpa först när en komplett anmälan har kommit in.

Kompletterande information lämnades av Gryaab den 25 februari 2021.

Ärendet har skickats på remiss till miljö- och byggnadsnämnden i Kungälv kommun.

Miljö- och byggnadsnämnden i Kungälv kommun har lämnat följande yttrande: Miljö- och byggnadsnämnden tillstyrker att Kode avloppsreningsverk (ARV) ansluts till Ryaverket. Bakgrunden till det är främst att utsläppet av avloppsvatten från Kode ARV påverkar recipienten Vallby å negativt, vilket den till anmälan bilagda utredningen från Medins redovisar tydligt.

I årsrapporten för Kode ARV 2019, som är inlämnad till miljöenheten, redovisar VA i Kungälv att det är 70 % är ovidkommande vatten till Kode ARV och att de har bräddat 10 233 m³ utan någon rening direkt till Vallby å nere vid reningsverket. Miljöenheten håller inte med det som skrivs i anmälan om att bräddningarna vid reningsverket kan räknas som små. Jämfört med bräddning från Ryaverket kanske det är lite, men inte i Kode, med tanke på att ARV bräddar orenat till en klen recipient som Vallby å.

Föreläggandet som nämns i anmälan under punkt 4.2 har inte efterlevts. Vid bräddning pumpas orenat vatten ut i Vallby å. Reningsverket har inte möjlighet att ta emot allt vatten vid kraftigt regn.

Miljöenheten undrar över resonemanget i anmälan kring beräkning av personekvivalenter (pe) utifrån inkommen BOD₇-halt. När man har väldigt mycket ovidkommande vatten, som det är till Kode ARV, medför ju det att antalet pe blir lågt eftersom vattnet är så pass utspätt. Rya redovisar ju själva, i den delen som handlar om genomsnittlig veckobelastning (GVB), att BOD₇ inte är en bra måttstock på hur många pe som är anslutna. Det är viktigt att fundera kring hur man ska räkna belastning och antal anslutna i sådan här ärenden.

En annan fråga är hur mycket ovidkommande vatten som ska pumpas runt i ledningsnäten ända till Göteborg. Ryaverkets verksamhetsutövare, GRYAAB, borde ställa krav på att de som vill ansluta ska ha bättre kontroll och jobba mer aktivt med att förebygga inläckage. Miljöenheten har fått till sig att visst inläckage förhindrar svavelvätebildning i ledningsnätet. Hur

resonerar GRYAAB om svavelväte och inläckage? Miljöenheten är tillsynsmyndighet över Kode ARV och har förelagt VA att redovisa en tids- och åtgärdsplan för att minska mängden ovidkommande vatten till Kode ARV.

Motivering till beslutet

Gällande beslut och villkor

Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Västra Götalands län beslutade den 29 januari 2020 (dnr 551-29583-2017) att ge Gryaab AB tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken till Ryaverkets avloppsreningsverk med tillhörande anläggningar såsom ledningar och tunnlar m.m. samt med utsläppspunkt vid Rya Nabbe i Göteborgs kommun.

Tillståndet gäller för

- behandling av avloppsvatten med ett innehåll av föroreningar om högst 1 850 000 personekvivalenter, som 90-percentil av den under året uppmätta maximala genomsnittliga veckobelastningen, där 1 personekvivalent motsvarar 70 g BOD₇/d.
- biologisk behandling av maximalt 25 000 ton externt organiskt icke-farligt avfall per år.

Tillståndet gäller t.o.m. den 31 december 2036.

Gällande villkor av särskilt intresse för detta ärende:

1. Om inte annat följer av övriga villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsak i enlighet med vad sökanden har angett i ansökningshandlingarna och i övrigt åtagit sig i ärendet.
6. Verksamhetsutövaren ska fortlöpande se över, underhålla och åtgärda tunnelsystemet samt de ledningar och den övriga utrustning på ledningsnätet som verksamhetsutövaren har rådighet över i syfte att minimera inläckaget av tillskottsvatten samt utsläppen av obehandlat eller otillräckligt behandlat avloppsvatten. Som stöd för detta arbete ska en aktuell åtgärdsplan finnas och följas. Utöver detta ska verksamhetsutövaren kontinuerligt verka för att de anslutna kommunerna vidtar åtgärder på sitt ledningsnät i syfte att minimera mängden tillskottsvatten som leds till avloppsreningsverket

Kan anmälan godtas som en anmälan eller krävs tillståndsprövning?

Länsstyrelsen får som tillsynsmyndighet, enligt 26 kap 9 § miljöbalken, besluta om de förelägganden och förbud som behövs i det enskilda fallet. Mer ingripande åtgärder än vad som behövs får inte krävas av verksamhetsutövaren.

Miljöprövningsdelegationen har i sin bedömning i miljötillståndet förtydligat innebörden av det allmänna villkoret på så sätt att tätorterna Älvängen, Hindås, Rävlanda-Hällingsjö, Diseröd samt Sjövik eller

motsvarande belastning inom delägarkommunerna till Gryaab AB, får anslutas till Ryaverket utan ytterligare åtgärder. Om det blir aktuellt att ansluta ytterligare tätorter av betydelse inom delägarkommunerna eller i andra kommuner i framtiden så krävs det enligt Miljöprövningsdelegationen minst en anmälan till tillsynsmyndigheten, för att bedöma om belastningsökningen rymms inom Ryaverkets miljötillstånd.

Gryaab har i anmälan angett att den planerade anslutningen av belastningen från Diseröds avloppsreningsverk i Kungälv kommun inte är aktuell innan 2030, eventuellt inte innan 2036. Belastningen från Diseröd har därför inte omfattas av Gryaab's beräkningar av förväntad belastning och utsläpp för år 2030 och 2036. Länsstyrelsen konstaterar att då belastningen från Diseröd inte omfattas av Gryaab's beräkningar är anslutning av belastningen från det område som leds till Diseröds avloppsreningsverk inte aktuell förrän tidigast då ett nytt miljötillstånd erhållits för Ryaverket. I Miljöprövningsdelegationens förtydligande om anslutning av reningsverk anges att endast de nämnda tätorterna – eller motsvarande belastning inom delägarkommunerna – får anslutas utan ytterligare åtgärder. Länsstyrelsen konstaterar således att Gryaab och Kungälv kommun har valt att ersätta anslutningen från Diseröds avloppsreningsverk med anslutning från Kode avloppsreningsverk.

Länsstyrelsen bedömer därför att den anmälda ändringen kan handläggas som en anmälan eftersom den planerade ändringen av verksamheten inte innebär att tillstånd kommer att överskridas eller att villkor behöver omprövas. Den planerade ändringen innebär inte heller krav på tillstånd enligt 1 kap. 4 § miljöprövningsförordningen.

Motsvarar belastningen från Kode avloppsreningsverk belastningen från Diseröds avloppsreningsverk?

I bilaga T2 i tillståndsansökan för Ryaverket (dnr 551-29583-2017) anges att antalet anslutna till Diseröds avloppsreningsverk är 1 200 pe. Reningsverket är dimensionerat för 1 900 pe. Skillnaden i befintlig anslutning till respektive avloppsreningsverk är marginell, 1300 pe respektive 1 200 pe.

Förutom den befintliga anslutningen till Kode avloppsreningsverk planerar Kungälv kommun att ansluta ett stort antal enskilda avlopp till det kommunala spillvattennätet som leds till Ryaverket. Fram till 2036 planeras 1 590 hushåll motsvarande 4 770 pe ha anslutits. Dessa hushåll belastar redan idag Ryaverket genom leverans av insamlat slam från trekammarbrunnar, slutna tankar och andra mindre reningsanläggningar till Gryaab's slamtömningsstation.

Länsstyrelsen har inga invändningar mot att Kode avloppsreningsverk ansluts till Ryaverket istället för Diseröds avloppsreningsverk. Recipienten för Kode avloppsreningsverk är känslig för övergödningspåverkan och det vore fördelaktigt om utsläppet från Kode avloppsreningsverk upphör. Vattenförekomsten Vallby å är klassad till måttlig ekologisk status. Kvalitetsfaktorn näringsämnen, totalfosfor, är avgörande för bedömningen

och klassas som otillfredsställande. Relevanta biologiska kvalitetsfaktorer saknas för att bekräfta näringsämnespåverkan. Länsstyrelsen konstaterar att ingen klassning är genomförd för kvalitetsfaktorn ”Fisk i rinnande vatten”. Kvalitetsfaktorn ”Särskilt förorenande ämnen” är bedömd som god.

Om Kungälv kommun önskar ansluta Diseröds avloppsreningsverk innan år 2036 ska en anmälan göras till tillsynsmyndigheten, Länsstyrelsen.

Vilka försiktighetsåtgärder behövs för beslutet?

Av 27 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd framgår att när ett anmälningsärende är tillräckligt utrett ska länsstyrelsen förelägga om de försiktighetsmått som behövs för att den anmälda ändringen av verksamheten ska få bedrivas. Ansvariga för verksamheten är skyldiga att utföra de skyddsåtgärder, följa de begränsningar och vidta de försiktighetsmått som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Det framgår av den s.k. försiktighetsprincipen i 2 kap 3 § miljöbalken. Enligt den rimlighetsavvägning som ska göras enligt 2 kap 7 § miljöbalken får inte länsstyrelsen ställa krav som är orimliga att uppfylla. Vid denna bedömning ska särskilt hänsyn tas till nyttan av begärda åtgärder jämfört med kostnaderna för dessa.

Kungälv kommun planerar att bygga en ny pumpstation vid Kastellgården samt ytterligare en avloppsledning under Nordre älv för att kunna öka överföringskapaciteten till Ryaverket. Gryaab AB har inte angett i anmälan om kapaciteten på Gryaabs anslutande avloppsvattentunnelsystem, tunnlar med förbindelseledningar, har tillräcklig kapacitet för omhändertagande av det avloppsvatten som avleds från det verksamhetsområde för vatten och avlopp som ansluter till Kode avloppsreningsverk. Länsstyrelsen anser därför att det är motiverat att beslutet förenas med ett krav avseende detta.

Övriga synpunkter

Länsstyrelsen ser allvarligt på den stora andelen tillskottsvatten i ledningsnätet som leds till Kode avloppsreningsverk och de ökade risker för utsläpp av orenat avloppsvatten och försämrade rening vid Ryaverket som detta medför. Det är därför av största vikt att Kungälv kommun arbetar mycket aktivt med att minska andelen tillskottsvatten i ledningsnätet.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas till Mark- och miljödomstolen, Vänersborgs tingsrätt, se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av ställföreträdande enhetschef Elisabeth Lindqvist Tärneld efter föredragning av länsmiljöingenjör Cecilia Niklasson Wrande. Länsjuristerna Ann Dahlberg och Beatrice Udén har medverkat i beslutet.

Elisabeth Lindqvist Tärneld

Cecilia Niklasson Wrande

Detta beslut har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Bilaga

Så här överklagar du Länsstyrelsens beslut

Kopia till

Kungälv kommun, Sektor Samhälle och utveckling
Kungälv kommun, Miljö- och byggnadsnämnden